

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 20.

V Ljubljani, dne 20. maja 1915.

Leto XXVIII.

Dne 20. maja.

Dolgo časa se ni smelo po naših listih nič pisati o hujskačih, ki hočejo na Laškem vojsko z našo državo. Dober teden sem je to drugače, ker vsi vidijo, da nobena obzirnost proti laški občutljivosti nič ne pomaga. Hujskačev za vojsko z nami je bilo na Laškem ne samo od začetka sedanje vojske, marveč že zdavnaj prej vse polno. Nešteto-krat se je na shodih, pa tudi v zbornici razglašalo sovraštvo proti Avstriji. Ustanavljala so se društva s tem namenom, da razširjajo misel, naj se »rešita« izpod Avstrije »Trento e Trieste« — južno Tirolsko z glavnim mestom Tridentom in Trst z okolico. Ti kraji so se imenovali irredenti, po naše neodrešeni, češ, ker ne spadajo pod Italijo in vsi tisti Lah, kateri so delovali na to, da se odtrgajo od Avstrije, so dobili ime irendentisti.

Ob sedanji vojski je med irendentisti zavrelo, češ da je zdaj najugodnejša prilika, da se izpolnijo njihove želje. Ker se mora naša država boriti na toliko strani, — proti Srbu, Rusu in z Nemcem proti Francozu, so upali, da bi Lah izlahka zasedli, kar hočejo. Seveda pa njihova želja ni samo za tistimi kraji, ki so izključno laški, marveč je mnogo obširnejša. Radi bi celo Istro, Reko, Dalmacijo in s Trstom vred velik kos slovenskih pokrajin. Tako pike še, tako vpijejo, v tem zmislu rogovijejo po ulicah svojih mest. Kralj se je dosedaj irendentistom upiral; največ je pripomogel sv. oče, da hujskači niso mogli toliko časa doseči svojih namenov, toda vsak razume, da njegovega glasu ne poslušajo od protiverskih strank zapeljani mestni ljudje.

Proti našemu narodu gre laški pohlep. Vsaka hudobija je res obenem

tudi neumnost. Lah, so svojo državo zvarili skupaj v imenu narodnih pravic, češ, ljudje ene narodnosti spadajo tudi v eno državo. V imenu narodnosti hočejo tudi zdaj odtrgati pokrajine, ki so bile že do 600 let združene z Avstrijo in z Habsburžani. Pri tem pa hočejo razbiti slovenski in hrvaški narod in ga razcepiti; važne njegove dele hočejo priklopiti svoji državi. Ali se ne pravi s tem postavljati vsega na glavo? Ali naj narodnostno načelo velja samo za Lahe.

Ravno eno leto je minilo, kar je dr. Šusteršič naglašal v Pešti v delegacijah, da na Laškem ni vse tako, kakor bi imelo biti, in da se s popustljivostjo prav nič ne bo doseglo. Dejal je, da se bo šele v slučaju, ko pojde za res, izkazalo, ali je zveza z Italijo kaj vredna, ali ne. Poudarjal je tudi, da na Laškem ulica mnogo več pomeni, nego drugod, in da je ta ulica nam sovražna. Vse to se je do pičice izkazalo.

Laška zbornica se snide danes, dne 20. maja. Ravno ta dan, 1. 1882. se je sklenila prvič zveza med Italijo in Avstrijo; laški kralj in naš cesar sta jo podpisala. Do te zveze je prišlo takole: Po rusko-turški vojski (l. 1878.) so imele velike evropske države v Berlinu poveset, kako naj se razmere po turškem porazu uredi. Domala vsaka je takrat nekaj dobila, samo Laška nič. Ustanovila se je Bolgarija, osvobodila Romunija, Rusija je dobila precej važnih pokrajin, Anglež Malto, Francoz Tunis, naša država nalogo, naj zasede Bosno in Hercegovino, Lah pa nič. Završčalo je po Laškem. Ministrski predsednik Krispi je pa javno povedal tudi vzrok, zakaj se je tako godilo. Dejal je: Mi smo osamljeni, nimamo nobenega zaveznika, Francoz ima podpornika v Angležu, Nemčija in Avstrija sta zve-

zani, mi smo pa sami. Poiskati si moramo tudi mi primerno zvezo, če hočemo kaj pomeniti na svetu.

Kje naj iščejo Lah zaveznika? to je bilo poglavitno vprašanje. Odgovor je mogel biti takrat samo eden; pri Nemcih in v Avstriji. S Francozom so bili namreč dodobra sprti zavoljo Tunisa. Po vsi afriški obali, posebno pa v Tunisu se je že od nekdanj naseljevalo vse polno Lahov. Nekateri so prišli samo za nekaj časa in so se kasneje vrnili domov. Drugi so pa tam ostali. Ze precej časa sem so mislili Lah, da bi Tunis, ko bi Turek izgubil gospodstvo nad njim, moral priti pod njihovo oblast. To se jim je vse zasedlo, ko ga je dobil Francoz. Zato ni bilo takrat niti misliti na kako zvezo s Francozi. Dasi so iz prejšnjih časov zlasti Lombardi in Benečani imeli veliko mržnjo na Avstrijo in na Nemce sploh, dasi so že takrat ciljali na južne Tirole in na Trst, so vendar rajše šli iskat zaveznikov na Dunaj in v Berlin, nego v Pariz, ali v London, ki je držal s Parizom.

Tako se je ustanovila takoimenovana trozveza, ki je pa imela na Laškem vedno več nasprotnikov. Nasprotja med Francozi in Lah so se zmanjševala; več laških strank je bilo in je seveda še vedno bolj odločno za Francoze; irendentisti so rovali neprenehoma, obenem so pa framasoni v svojem brezverskem, protiverskem duhu laške narodnjake strašili vedno s tem, da hoče Avstrija razbiti laško edinost, vzeti laški državi Rim in ga vrniti papežu. Nešteto-krat se je po Laškem to pisalo in govorilo o nepozabnem sarajevskem mučniku Ferdinandu. Hujskarje in laži imajo pa vsaj za nekaj časa hudo moč. Ali se jim bodo mogli zdaj ustaviťi kralj in drugi poštenjaki na Laškem? Enc je gotovo; Ko bi ne bil laški

liberalizem tako surovo podiral cerkvenega vpliva, bi danes ne bilo nobene nevarnosti.

Italija.

Po zgledu Francije in Anglije si je Italija l. 1910. odrezala en kosček iz telesa turške države. Ta kosček je na severni afriški obali ležeci Tripolis in Cirenejka, dežela, iz katere je prišel Simon iz Cireneje, ki je pomagal nesti nasemu Zveličarju križ. Posebno velike vrednosti nimajo ti kraji. Toda bolje kot nič so vendarle. Samo ob morški obali je rodovitna zemlja, drugo pa je puščava in malo rodovitna zemlja. Pomembni pa so zato, da se na njih obali napravijo lahke utrdbe, na katere se moč v Sredozemskem morju lahko opira in se poveča. Ljubša bi bila Italijanom gotovo sosedna dežela Tunis, ki je bolj rodovitna in leži ravno nasproti Siciliji. Toda Tunis so pobesili že Francozi.

Čprav Turčija ni bila pripravljena na napad od strani Italije, vendar se okupacija ni izvršila naglo in ne brez posebnih težav. Enver Bej, sedanji turški vojni minister, je razumel mojstersko vzbuditi odpor med domačim prebivalstvom v notranjosti dežele. Ni izključeno, da bi se Italija v Tripolisu sploh ne bi mogla obdržati, ako ne bi izbruhnila balkanska vojska, ki je Turčijo prav tako presenetila, kot jo je ogrožala v njenem obstoju.

Vojska v Tripolisu je stala Italijo mnogo denarja in mnogo ljudi. Še začetkom sedanje vojske so bile državne blazinje Italije prazne in njena vojska pripravljeno ne posebno na visokem stališču. To je tudi eden izmed vzrokov, da je ostala Italija doslej nevirna. Jeseni je morala najeti vojno posojilo, da je mogla vojaštvo izboljšati. Vsploh tega posojila ni bil posebno zadovoljiv. Nabrato se je 1200 milijonov, od katerih so pa podpisale same banke 800 milijonov. To je razumljivo, ako se pomisli, da trpi Italija vsled sedanje vojske zelo. Začetkoma svetovne vojske se je vrnilo v Italijo 5 do 700.000 ljudi iz držav, ki so zapletene v vojsko. Begunci iz Francije so povečini prinesli seboj komaj potrebno obleko, le redki malo zasluzka in prihrankov. Nemčija in Avstrija ste preskrbeli, da so se mogli Italijani iz teh dveh držav zastoj vrniti domov. Tisti čas so se vrnili v Italijo ljudje, ki so komaj znali italijanski, odrasli otroci, ki niti v Italiji rojeni niso bili, temveč so samo vanjo pristojali.

Izgube na zasluzkih Italijanov, ki delajo v drugih državah, so znašala samo zadnje mesece lanskega leta nad 70 milijonov kron.

Poleg tega je trpela Italija vsled tega, ker se je po izbruhu vojske popolnoma ustavil tujski promet, ki je donasal Italiji letno milijone. Letos spomladi bi odšli tisoči Italijanov na delo

v tuje države, posebno v Avstrijo in Nemčijo. Morali pa so ostati doma, kjer ne zaslužijo ničesar. To je vzrok, da je pomanjkanje že dolgo časa gospodar v italijanskih kuhinjah. Vojni kruh imajo v Italiji že delj časa, kot pri nas. Celo na papeževi mizi se nahaja. Mleko stane po italijanskih mestih 25 do 33 v., surovo maslo 4 K 90 v. Vpoklicanje vojakov pod zastavo do 800.000 mož je zelo slabo vplivalo na italijansko govedorejo. Jedci polente so se spremenili v mesojedce. Uvoz živine iz Srbije je nemogoč, iz Argentiniije ne pusti Anglija dovažati mesa, vsled tega se porablja v velikem številu domača živina za vojaštvo. Od 6 milijonov volov jih je komaj še polovica.

To pa dela skrbi.

Italija se Tripolisa ni mogla nikdar posebno veseliti. Domačini nočejo ničesar vedeti o italijanski nadoblasti, zato so bili na dnevnem redu upori in manjši boji. Tako je šlo do sedanjega časa. Ko je stopila Turčija v sedanjo vojsko, je turški sultan, ki je napovedal sveto vojsko, obvezno za vse te mohamedance in povsod, izjavil, da bo skrbel, da bo imela Italija mir pred mohamedanci v Tripolisu, dokler bo v prijateljskih odnosajih z nami in Turčijo. Navzile temu pa se množe tamkaj upori, ki zadobivajo zelo resen značaj. To je tako vplavalo v Rimu, da je italijanska vlada razglasila vojno stanje čez Tripolis.

Zadnjič smo tudi poročali, da je poslala Italija v Valono v Albaniji 6000 vojakov. Valona je za Italijo zato pomembna, ker nudi lahko neke vrste zaporo izhoda iz Jadranskega morja. Italija je poslala tjakaj že pred četrletja svoje čete. Kakor znano, čaka tudi Grška na Valono, zato ni našla italijanska pošiljatev tjakaj na Grškem veseliga odmeva.

V Italiji izvestni hujskači, podkupljeni od trojnega sporazuma, že celo zimo hujskajo na vojsko proti Avstriji. Zadnji čas je postal položaj zelo, zelo resen. V četrtek 20. t. m. ima pasti odločitev. Več o tem, kolikor moremo in smemo, poročamo med vestni »Pregled po svetu«.

Pregled po svetu.

Avstro-Ogrska. Dne 10. t. mes. je cesar zasluzal v daljši avdienci ministrskega predsednika grofa Stürgkha. — Dne 14. t. m. je zboroval v Budimpešti ogrski ministrski svet, katerega so se udeležili vsi ministri. — Povodom zmage proti Rusom sta podelila naš in nemški cesar visoke redove našim oziroma nemškim poveljnikom. Tako na pr. sta bila odlikovana nadvojvoda Friderik in Konrad pl. Hötendorf z redom »pour le merite«, ki je najvišje nemško vojno odlikovanje. Naš in nemški cesar sta si tem povodom izmenjala prisrčne brzojavke. — Hrvatski sabor bo baje sklican v drugi polovici prihodnjega meseca.

Vatikan. Z ozirom na napet položaj je sv. Stolica vsem škofom v Italiji in severnih sosednjih državah dala obširnejša pooblastila. Benečanskim škofom se je iz Vatikana zaupno pisalo, naj opominjajo ljudstvo k miru. — Minister Salandra je menda po knezu Pignatelli, nečaku kardinala Belmonte, zagotovil sveti Stolici, da se bo varovalo sv. očeta in njegovo lastnino, dokler bo obstajala monarhična vlada. Sveti oče pa naj vendar stori primerne korake.

Nemčija. Nemški cesar se je mudil pretekli teden delj časa na bojišču v Galiciji. — Proračunska komisija državnega zbora nemškega je razpravljala pretekli teden o postavah glede na preskrbo svojcev vojaških oseb.

Italija. Ves svet gleda zdaj že več kot en teden na dogodke, ki se vrše v Italiji, kjer se gre za ali proti vojski. O tem poročamo, kolikor smemo in moremo: Odločitev v tem vprašanju bi morala priti že pretekli teden. V Rimu so se vršile neprestano posvetovanja diplomatov in ministrov, tudi kralj je sprejemal v avdiencah razne ministre, politike in diplomate. Ministrski svet za ministrskim svetom se je vršil. Napetost je prirastla do vrhunca. Po mestih so se vršili shodi in prirejale demonstracije za in proti vojski. Ko je prirastla napetost do vrha, je pa prišlo naenkrat poročilo, da je ministrstvo, katerega predsednik je znani Salandra, odstopilo, ker baje ni edino v prevažnem vprašanju glede vojske. Malo prej se je še poročalo, kar je pri vsaj tej stvari najbolj važno, da so ministri sklenili, da naj se prepusti rešitev vprašanja za ali proti vojski parlamentu, ki se snide dne 20. t. m. Parlament naj odloči! Ko je ministrstvo odstopilo, je poklical kralj k sebi razne vplivne politike ter jim ponujal nalogo, da naj sestavijo novo ministrstvo. Med temi so bili zbornični predsednik Marcom, finančni minister Carcano, bivši ministrski predsednik Giolitti i. dr. Vsi po vrsti so se branili te naloge. Zato ni preostajalo drugega, nego da je kralj poveril sestavo novega ministrstva sedanjemu ministrskemu predsedniku Salandri.

— Italijanski socialni demokratje so priredili zadnje dni tisoč shodov proti vojski. Nekateri listi sodijo, da bo znašala večina onih, ki so proti vojski v parlamentu, 40 glasov. — Po laških mestih se že vedno nadaljujejo demonstracije. Zelo hujska na vojsko znani lašk. pesnik Gabriele d'Annunzio, ki je dobil, po poročilih listov, za svoj bojeviti govor ob priliki odkritja Garibaldijevega spomenika od Francozov 100.000 lir.

Francija. Finančni minister Ribot je v francoski zbornici na zelo slovesen način zatrjeval, da je soglasje med državami trojnega sporazuma edino in

trdno in da bodo te države z vso odločnostjo zasledovale cilj, ki so si ga postavile. — V liste prihajajo vesti, da hočejo dosedanjega vrhovnega admirala Joffréja nadomestiti z nekim drugim generalom, ker se je baje Joffré izkazal za nesposobnega. — Minuli torek so zapazili, da leti en Zeppelinov zrakoplov proti Parizu in da je še okoli 110 km oddaljen. Policijska prefektura je takoj dala znamenje za alarm in v trenutku je bil ves Pariz zavrt v temo. Policisti so hodili od vrat do vrat in pozivali, naj se zakrijejo vsa okna in zapro prodajalne. Zarometi so razsvetljevali ozračje in iskali zrakoplov, toda zaman. Zeppelin je izginil.

Anglija. Načrt angleške vlade o davku na pivo, vino in žganje je zbornica pokopala. — Na Angleškem in v južni Afriki so se pričeli veliki izgredi proti Nemcem. Sodruga pleni nemške trgovine in pisarne. Iz Londona se o tem poroča: V Londonu gospodari sodruga. Trgovine plenijo. Policija je brez moči ali pa se brani posredovati. V okolici East Indian Docks so se morali Nemci oborožiti in se zbrati, do so ščitili svojo last. V tem delu mesta so popolnoma uničili 64 nemških gostiln in trgovin, blago in opravo so zmetali na cesto. Ranjenih je bilo veliko policistov in civilistov. Na več krajih so duhovniki mirili ljudi. Vlada je nasproti sodrugi očitno brez moči ali je pa pasivna. Straže v posameznih mestnih delih so ojačili brez vsakega uspeha. — Dalje se o tem še poroča: Hiše so izropali od tal do vrha. Znatno množino žepnih ter stenskih ur in prstanov so uropali. Zenske so imele posebne predpasnike, da so odnašale plen. Dečki so rabili ročne vozičke. Otroci so z odraslimi tekmovali v ropanju v prodajalnah. V New Castle-u in Gadensheadu se izgredi proti Nemcem nadaljujejo. Vse prodajalne nemških mesarjev, ki koljejo svinje, so razbili. V Gravesendu so napravile čete, oborožene s puškami, izgredom konec. Izgredi so bili med drugim naperjeni tudi proti mnogim nemškim pekarnam; vsled tega je bilo v Londonu pomanjkanje kruha. — V Londonu stavekajo uslužbeni cestnih železnic. — Angleži sodijo, da bo trajala vojska še čez zimo.

Rusija. Ruski car je dovolil, da smejo avstrijski častniki, ki so bili zajeti v Przemyslu, obdržati sablje. — V Rusiji je napravila velikanska povodenj v krajih ob reki Dnjeper neizmerno škodo. — Glasom vesti iz Newyorka se ruska vlada, ki dolguje Ameriki že 62 milijonov dolarjev, pogaja z Morganovo skupino radi nadaljnega kredita 25 milijonov dolarjev, za katere nanj bi jamčila Anglija.

Turčija. V Carigradu so prišli na sled veliki zaroti, ki je imela namen pomoriti turške veljake in nemške častnike, da bi se tako pripravilo pot revoluciji, v kateri naj bi žele države trojnega sporazuma. Zaroto so podpirali Angleži in Francozi, svoj sedež pa so imeli zarotniki na Grškem v Atenah,

kjer je držal vse niti te zarote v rokah bivši grški ministrski predsednik Venizelos, ki je moral pred kratkim odstopiti, ker je hotel spraviti Grško v vojsko z nami, Nemčijo in Turčijo.

Srbija. V Srbiji so poklicali uradno v službo nekaj žensk za strežbo v bolnišnicah. — Nad Grahovo, najvažnejšim trgovskim pristaniščem ob spodnji Donavi, so priletela 8. maja tri naša letala, ki so z bombami uničila tri srbške parnike, dve ladji vlačilnici in veliko bojnega materijala. Tudi v Belgrad je med najhujšim ognjem topov in strojnih pušk vrgel nek letalec nekaj bomb. Francoski letalci, ki so pozkušali metati na naše ozemlje bombe, so se morali vselej umakniti na srbško ozemlje nazaj.

Črnogora. »Hrvatskemu Dnevniku« poročajo iz Kotorja, da so se tja povrnila nekatere žene pravoslavne vere, ki so v začetku vojske ušle v Črnogoro. Izjavile so, da jih je lakota prisilila na to, ter so v noči prekoračile mejo, ne brigajoče se za kazni, ki jih čaka. Po njihovem pripovedovanju vlada v Črni gori lakota in nezadovoljnost. Črnogoro, tako pravijo te žene, drži edino le pomoč Francije. Da te ni, potem bi bila v deželi močnejša stranka, ki je proti vojski.

Bolgarija. Na enomesečno orožno vajo je pozvanih večje število rezervnih častnikov, na tritedensko vajo pa trije pehotni rezervni letniki. — V Sofiji imajo zdaj volitve. Na volilnem shodu v Sofiji je nastopil tudi ministrski predsednik Radoslavov. V svojem govoru je glede na politični položaj naglasil, da se mora Bolgarija še bolj nego doslej držati svoje politike. Sofijske volitve da so velike politične važnosti, ker imajo pokazati, da javno mnenje soglašja z zunanjo politiko dežele. Merodajni krogi so mnenja, da bo vlada pri volitvah dobila večino.

Grška. Kralj je zbolel. Zadnja poročila pravijo, da stanje ni nevarno. — Grška policija je prišla na sled zaroti, ki je imela namen umoriti grško kraljevo dvojico. Listi poročajo, da je bila ta zarota Venizelosovo delo. Venizelos je bivši grški ministrski predsednik. Pravijo, da je nenadoma zginil iz Aten in da njegovo bivališče ni znano.

Portugalska. Revolucijo imajo, kakor poročajo listi. Podrobna poročila o tem se glase: Ministrstvu notranjih stvari so došla poročila, po katerih je položaj na Portugalskem zelo resen. Zveze so baje prekinjene, nemiri so baje izbruhnili v Coimbri, Portu in Santaremu. V Lizboni so baje proglasili komuno. Govori se, da je bil umorjen Alfonso Costa. Čete niso sposobne, da bi upor potlačile. — Poveljnik križarke »Vasco de Gama« je bil baje umorjen. Posadka v Lizboni je ostala zvesta predsedniku. Po nekem poznejšem brezžičnem brzojavu iz Lizbone so zažubili upor. Kapitan Martino Lima je prevzel poveljstvo republikanskih čet. — »El Mundo« poroča o dogodkih v Lizboni: Znamenje za upor se je dalo ob pol štirih zjutraj s streli na cesti.

Križarice v pristanišču so takoj otvorile ogenj. Streljanje je bilo kmalu splošno. Nastopilo je vojaštvo in je streljalo. Prvo sliki na klicali: »Proč z diktatoro!« Vojašnico »El Cantara« je napadlo 200 oseb s klici: »Živela republika!« Bilo je veliko mrtvih in ranjenih. Razpočilo je več bomb. Republikanska garda je razkropila množico in zasedla ceste in trge. Železniški in brzojavni promet je prekinjen. — »Echo de Paris« poroča: V Lizboni so bili veliki nemiri. Brodovje se je udeležilo upora. Predsednik republike je baje zbežal. — Iz Španije se poroča: Vsled dogodkov na Portugalskem so prišli ministrski predsednik, mornariški in notranji minister h kralju na razgovor. Vlada izjavlja, da Španija ne bo posredovala, ampak se omeji na to, da varuje življenje in koristi portugalskih Špancev, če bi to bilo potrebno. — Uradno se poroča, da je izbruhnula na Portugalskem revolucija, ki jo vodi neko v Tajuro zasidrano brodovje. Vojne ladje so obstreljevale mesto in so provzročile veliko škodo.

Kitajska in Japonska. Torej ne bo vojske! Kitajska se je vdala in sprejela japonske zahteve. Kakor poročajo listi, so glavne točke dogovora sledeče: Pri vseh provincijalnih in železniških posojilih v provinci Šantung, v južni Mandžuriji in na Mongolskem se mora v prvi vrsti upoštevati japonski kapital. — Popolna enakopravnost na Kitajskem bivajočih Japoncev s Kitajci. — Kitajska se odpove vsem ustavnim in prodajalnim pravicam na kitajskem obrežju. — Kiaučau postane prosta luka. — Kitajska se odpove pravic, da bi dovolila kaki tuji državi stavbo delavnic ali vojaških premogovnih postaj.

Svetovna vojska.

VOJSKA Z RUSI.

Dobro gre naprej, hvala Bogu! Prodiranje naših čet se še ni ustavilo. Rusi se niso mogli nikjer resno in uspešno zoperstaviti našemu prodiranju. S tem pa ni rečeno, da si Rusi ne prizadevajo vsega, da bi se tupatam ne zasigurali pozicij, iz katerih bi mogli zadrževati silno prodiranje naših čet. Iz vseh poročil je razvidno, da je silni naš napad Ruse popolnoma presenetil.

Nemogoče je v podrobnosti popisati velikanski boj, ki se sedaj že 14 dni razvija v Galiciji. Morejo se podati samo glavni obrisi. Ko se je nemškemu generalu Mackensenu posrečilo predereti rusko armado na levi in desni strani mesta Gorlice, je bila glavna skrb zveznih armad ta, da se Ruse tako naglo zasleduje, da jim ne bo več mogoče na tem ozemlju resno se zoperstaviti. Z veliko hrabrostjo so prodirale zvezne čete po slabem in težavnem ozemlju naprej. Kakšni boji so to bili, priča to, da so morali naši marsikateri od Rusov utrjen grič po sedemkrat naskočiti, da so si ga osvojili. Pri tem se

pa ni šlo samo za hitro zasledovanje Rusov, temveč naloga zveznih čet je bila tudi ta, da se ovira Rusom, ki so prodrli čez Dukla- in Lupkaprelaz na Ogrsko zemljo, onemogočiti vrnitev nazaj, da se jih torej odreže od glavnih čet. Tudi to se je posrečilo. Ko so ruske čete prišle do obmejnega ogrskega mesta Zboro in Dukla, so videle, da stoje nasproti močnim zavezniškim četam. Za hrbotom so pa prodirali proti njim iz Ogrske Avstrijci pod vodstvom generala Borojeviča. Tako je zašla ruska armada, imenovana po ondotnem gorovju Beskidov, beskidška, med dva ognja. Gorovje je tamkaj 8 do 900 metrov visoko. Med tem gorovjem se je začela ruska armada umikati, kar se ji pa ni posrečilo. Večji del je zapadel smrti in ujetništvu. Po ugonobitvi teh čet ste bili tudi armadi generalov Borojeviča in Mackensena združeni. Mesto Dukla je bilo oproščeno Rusov. Umikajoči se Rusi so pa bili na cesti, ki vodi iz Dukle proti Przemyslu, poraženi. Poveljnik ruske armade Bolgar Radko Dimitrijev se je s svojim štabom umaknil v mesto Rzeszovo.

Na kolodvoru mesta Jaslov v Galiciji so zajeli naši dva vlaka ruskega Rdečega križa, 10 vagonov daril, namenjenih za ruske vojake. Dalje so dobili naši tamkaj 2800 glav goveje živine in zelo veliko drugih vrednot. Prodiranje zveznih armad je šlo s tako brzino naprej, da Rusi v teh krajih na svojem umikanju niso mogli niti mostov iz železniških naprav uničevati. Tako n. pr. so se pri Wisloki ravno pripravljali ruski pionirji, da bi pognali v zrak važen most, ko so pridrceli naši huzarji, preprečili njih nakano in Ruse polovili.

Na levi od te naše prodirajoče armade pod poveljstvom generala Mackensena je stala druga naša armada, pod poveljstvom nadvojvode Jožefa Ferdinanda. Tudi ta armada je posegla krepko v boj. Središče tamkaj ji nasproti stoječe ruske armade je bilo mesto Tarnow.

Čete pod poveljstvom nadvojvode Jožefa Ferdinanda so imele nalogo pridobiti si to mesto. Rusi so jim to nalogo zelo otežkočili. Mesto Tarnow je križišče štirih važnih železnic, zato za vsako armado zelo velike važnosti. Ruski poveljnik Radko Dimitrijev je dal povelje, da se mora to mesto braniti do zadnjega moža. Rusi so se držali v strelskih jarkih v gozdovih med rekama Dunajec in Bialo trdovratno navzlic kot toča padajočemu ognju naših šrapnelov in granat. Veliki naši topovi so jih kar zakopavali in trgali z kritji vred po pol kompanije naenkrat. Da si niso mogli Rusi pomagati z rezervami, ki so stale v mestu Tarnow, je skrbela naša artiljerija, ki je neprestano metala ogenj na cesto, ki je vezala ruske čete z mestom. Navzlic temu se Rusi niso hoteli umakniti iz strelskih jarkov. Medtem pa so zvezne čete pri Otfinowu pred mestom Tarnow prekoračile reko Dunajec in prodirale proti Dabrowi in Zabnu. Tamkaj so dosegle in uničile železnico, ki je vodila do ruske meje,

ter so s tem prerezale zveze med rusko armado generala Dimitrijeva in ono rusko armado, ki je stala severno od Visle ob Nidi (nidsko armado). Ker so bili vsi prehodi čez reke deloma od naših, deloma pa od Rusov, razdrti, so se skušale umikajoče se ruske čete rešiti na čolnih iz vode. Toda kopneči se sneg je napravil reke velike in mnogo tisoč ruskih vojakov je našlo smrti v hladnih valovih.

Naše čete so prekoračile reko Bialo ter so prodirale naprej, da so ruski posadki v Tarnovu razdrle vsako zvezo z drugimi ruskimi četami. S tem je postal položaj za rusko posadko v Tarnovu nevzdržljiv. Mesto Tarnov je padlo in s tem je bilo uničeno tudi desno krilo in središče armade generala Dimitrijeva. Tretja ruska armada je uničena!

Obsežnost in grozoto bojov nam pove število ujetnikov, ki je narastlo na 150.000. Majhen vpogled v strahoto teh bojov nam podaja naslednje poročilo: »Nowa Reforma« poroča iz Novega Sonca: Od 3. maja dalje gredo vsak dan skupni mesto kolone ruskih ujetnikov v skupinah po 1000 do 4000 mož. Mnogo ujetnikov vozijo tudi po železnicah v zbiralne ujetniške tabore. Neki vojni ujetnik, po rodu Poljak, je poročevalcu navedenega lista pripovedoval o strašnem napadu na Gorlice; izjavil je: Od začetka vojne sem bil neprestano na fronti in sem se udeležil mnogo bitk in bojov. A tako strašne borbe kakor pri Gorlicah še nisem bil doživel. Težko je opisati strašno učinkovanje sovražne artiljerije. Stali smo pri Gorlicah kot rezervni bataljon v tretji vrsti strelskih jarkov. Od prve in druge vrste strelskih jarkov ni bilo videti nobene sledi več. Samo na vse strani razrita in razkopana zemlja je označevala mesto, kjer so bili strelski jarki. Povsod so ležala raztrgana trupla padlih ruskih vojakov. Dobili smo povelje za nasok. Trikrat se je ponovilo povelje, a vojake so strašni doživljaji popolnoma omamili, da so stali nepremično, kakor bi bili izgubili pamet. V tem trenutku je strašna kanonada prenehala in zaslišali smo v bližini pokanje pušk in klice: Ura! Obenem so nas avstrijski vojaki že napadli od spredaj in od obeh strani. Ruski vojaki so letali okrog z nasajenim bajonetom zbegani in kakor nori, a nikjer ni bilo nobenega izhoda. Jaz sam sem samo slišal še krik našega častnika: »Podajtes!« (Podajte se!) Vojaki so dvignili roke in že so nas sprejeli in odpejali avstrijski vojaki. Napadalci so bili že daleč naprej v naših postojankah v ozadju.

Kdor hoče seveda natančno slediti razvitku teh bojov, more vzeti zemljevid pred se in po njem zasledovati poročila o poteku dogodkov. Koncem preteklega tedna je bil položaj na tem bojišču sledeči:

Ofenziva avstrijskih in nemških bojnih sil v zahodni Galiciji je dosegla San. Levo krilo armade nadvojvode Jožefa Ferdinanda prodira proti spodnjemu Sanu, armada generalnega pol-

kovnika pl. Mackensena stoji pred Jaroslavom in Przemyslom, armada generala pehote Dankla pred Dobromilom in Chyrovom, armada generala konjerice Böhm-Ermollija pa pred Starim Samborom.

Jugovzhodno navedenih vojni skupin, katerih vodstvo je prevzelo vrhovno armadno poveljstvo, prodira armada generala Linsingena, ki sestoji iz avstrijskih in nemških čet, med Turko in Skolami, katera kraja so se zavzeli. Del desnega krila je pričel ofenzivo proti Dolini.

Zadnje podjetje bo najbrže kmalu vplivalo na položaj v jugovzhodni Galiciji. Tam se je namreč Rusom posrečilo s svojo premočjo pridobiti na prostoru proti Kolomeji—Snyatinu in Crnovicam.

Največje važnosti pa so poročila, da se je zrušila ruska bojna črta na srednjem Poljskem. Cela ruska fronta od Kjele do Inowlodza ob Pilici se umika. Severopoljska fronta se bo težko še dolgo časa držala. Takih uspehov v sedanji svetovni vojski še nismo doživeli na nobeni fronti.

Bog daj, da bi dosedanji uspehi rodili sad, ki naj nas približa težko zaželjenemu miru!

× × ×

Tam gori na severu v Ruski Poljski, kjer stoje proti Rusom armade Hindenburga, se je med tem časom zgodilo sledeče: Nemci so si pridobili morskotrdnjava Libavo. Pri Rasnje so poizkusili Rusi napad od strani, bili pa so odbiti. Železniška zveza pri Szawle, ki veže Libavo in Rigo, je na mnogih mestih razdejana. Pri Mitavi pred Rigo, drugi največji obmorski trdnjavi, zbirajo Rusi močne čete, da se bodo zoperstavili Nemcem. Rusi so poizkušali pri Prasnju predreti nemško črto. Dolej zastoj. Kam meri nemško prodiranje, tega ne vemo mi, gotovo pa ve to prav dobro Hindenburg.

VOJSKA S FRANCOZI IN ANGLEŽI.

V tej vojski je bil najvažnejši dogodek zadnjega časa uničenje velikanške angleške ladje »Lusitania« potom nemškega podmorskega čolna, kar smo zadnjič poročali. Na suhem se odigravajo srditi boji še vedno v bližini morske obale pri mestu Ypern. Angleži sami priznavajo, da se morajo navzlic svojemu silnemu odporu vedno bolj umikati.

N ostalem bojnem ozemlju so navadni boji. Med Lille in Arrasom so začeli Francozi in Angleži s svojimi že dolgo napovedanimi napadi. Francozi in Angleži so spopolnili svoje tamkaj se nahajajoče čete z najmanj štirimi armadnimi zbori. Navzlic temu se je skoraj povsod posrečilo Nemcem odbiti napade. Samo na ozemlju med Carency in Newille so dosegli Angleži in Francozi nekaj uspehov.

TURŠKA VOJSKA.

Še vedno tako kot pred osmimi dnevi. Angleži in Francozi se drže na dardanelskem polotoku Gallipoli na

dveh mestih: pri Kaba Tepe in čisto spodaj na koncu pri Sedil-Baru. Na vseh drugih mestih so se morali umakniti pred Turki. Na prej omenjenih krajih pa se drže, ne morejo pa naprej, ker se upajo samo tako daleč, do kamor nesejo krogle topov iz ladij, ki stoje na morju, da jih krijejo. Boji so srditi. Vrše se največ ponoči, ker Turki radi krogel iz topov na angleških in francoskih ladjah ne morejo podnevi napadati. Čeprav ti boji še niso končani, vendar se domneva, da je tudi ta poizkus napada na Dardanelah ponesrečen.

VOJSKA NA JUGU.

Od tam doli s srbske meje ni nobenih poročil. Samo prejšnji teden se je uradno poročalo, da je stvar tam doli tako urejena, da prične lahko naša vojska vsak čas poizvedba proti Srbom in Črnogorcem.

Tedenske novice.

Iz seje deželnega odbora dne 8. maja 1915. Navzoči: deželni glavar dr. Iv. Susteršič in deželni odborniki dr. Evgen Lampe, dr. Vladislav Pegan, dr. Zajec in dr. Karol Tričar. Deželni glavar poroča, da je brzojavno čestital v imenu deželnega odbora feldmaršalu nadvojvodi Frideriku na sijajni zmagi naše armade v zahodni Galiciji in da se je nadvojvoda brzojavno zahvalil za čestitke. Admiralu Hausu je deželni glavar čestital v imenu kranjske dežele na junaškem činu podmorskega čolna U 5. Admiral se je brzojavno zahvalil v slovenskem jeziku. — Dne 4. maja 1915 ste se vršili pred c. kr. upravnim sodiščem na Dunaju dve razpravi o pritožbah mestne občine ljubljanske zoper odločbo deželnega odbora in odločbo c. kr. poljedelskega ministrstva glede vojnega projekta na Ljubljani. Deželni odbor je zastopal dež. glavar. C. kr. upravno sodišče je pritožbo zoper odločbo deželnega odbora kot nedopustno zavrnilo. Ogločbo c. kr. poljedelskega ministrstva je razveljavilo zaradi pomanjkljivega postopanja. — Bivši deželni poslanec c. in kr. tajni svetnik Jožef baron Schwegel, ki je umrl dne 16. septembra 1914 na svojem posestvu pri Bledu, je zapustil deželnemu muzeju »Rudolfinum« zbirko slik, različne orientalske preproge in veliko sode-lovanjem barona Schwegla izvršeno delo orientalskega muzeja o orientalskih preprogah, orožje in manjše umetniške predmete vseh vrst, zbirko novcev in zbirko različnih drugih predmetov itd. pod pogojem, da se vse to shrani na posebnem rezerviranem prostoru, za kar je dal prispevek 10.000 K na razpolago. Deželni odbor je vzel to velikodušno domovinsko volilo s hvaležnostjo na znanje. — Učitelstvu se dovoli enkratna draginjska podpora, in sicer provizoričnim učiteljskim osebam po 60 K, definitivnim po 80 K, za nepre-skrbljene zakonske otroke pa po 15 K

od glave. — Mestni občini ljubljanski se dovoli, da proda c. in kr. vojaškemu erarju za zgradbo artiljerijskih delavnic za državnim kolodvorom ležeči del mestnega sveta v izmeri 9000 m² po 3 K za m², 4400 m² pa po znižani ceni 2 K 50 vin. za m².

Odlikovanje. Občinski odbor v Gorjah je v seji dne 13. t. m. soglasno izvolil častnim občanom preblagorodnega g. deželnega glavarja dr. Ivana Susteršiča in č. g. dr. Evg. Lampe, kanonika in deželnega odbornika, v hvaležno priznanje zaslug, koje sta si pridobila z zgradbo gospodarsko in kulturno znamenitih naprav: dalekosežnega vodovoda in električne naprave ter z blagonaklonjenostjo s svetom in vsestranskim delovanjem za napredek in povzdigo kmetijstva naše obširne gorjanske občine.

Ozdravel je č. g. Leopold Turšič, c. kr. vojni kurat in se zopet podal na bojno polje »k svojim fantom«, kakor piše uredništvo »Slovenca«.

Sprememba v goriškem deželnem odboru. Dr. Franko je iz lastnega nagiba ostopil svoje mesto v deželnem odboru dr. Antonu Gregorčiču.

Molitveni dan za mir bodo imele slovenske Marijine družbe, kakor piše zadnji »Bogoljub«, na binkoštni ponedeljek, dne 24. maja, ki je obenem praznik Marije Pomočnice. Posamezne družbe bodo imele svojo pobožnost doma; na Brezjah pa bo skupen shod za vse, ki morejo in marajo priti. Ker posebnih vlakov zdaj ni mogoče dobiti in so tudi redni vlaki redkejši, zato iz bolj oddaljenih krajev ne bo mogoče mnogim priti na Brezje, ampak pride v poštev le bolj bližnja okolica. Ljubljanske družbe pa imajo priliko udeležiti se slovesnosti na Rakovniku, ki ba ta dan kakor vsako leto ob prazniku Marije Pomočnice.

Naknadno prebiranje. »Arbeiterwille« poroča, da je poslanec Pantz posredoval pri vojnem ministru glede naknadnega prebiranja v alpskih deželah z ozirom na velike žrtve, ki jih je že doprineslo prebivalstvo teh dežel. Vojni minister je povdarjal naravnost brezprimerne čine vojakov alpskih dežel in rekel, da se bo samoobsebi umevno pri prebiranjih na to oziralo. »Arbeiterwille« navaja nadalje, da je bilo na Češkem, Moravskem in po drugih deželah potrjenih manj kot 50 odstotkov, v alpskih deželah pa nad 80 odstotkov.

Novi grobovi. V nedeljo, dne 9. t. m., je umrl v Vel. Laščah č. g. Jan. Bevc, duhovnik v pokouju. — V goriški bolnišnici je umrl Jakob Pirch iz Cerčna, poslovodja ondotnega kmetijsk. društva, predsednik katol. izobraževalnega društva in občinski starešina. — V Gorici je umrl učitelj na ondotni slovenski šoli Ivan Kraševc. Doma je bil iz Medane v Brdih. — V Sturijah pri Vipavi je umrla 9. t. m. Alojzija rojena Šaplja, vdova Kitel, stara nad 100 let. Bila je ves čas zdrava, samo zadnji teden je ležala bolna. — V Trstu je umrl 14. t. m. državni poslanec prof. Matko Mandič, ki je bil za primorske Slovenane zelo zaslužen mož. — V Slovenjgradcu je 11. t. m. umrl učitelj Fr.

Winkler iz Konjic. — V Škofji Loki je umrla preteklo soboto Ana Homann roj. Kalan. — Umrl je 13. t. m. v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji sr. Benedikt Deroix, kartuzijan iz Pleterjev, rodom Francoz. Umrlega prepeljejo na samostansko pokopališče v Pleterje in ne bo pokopan brez krste, kot je pravilo tega reda, ker postava ne dovoljuje, da bi se prepeljani mrličji jemali iz krste. — Pri Sv. Križu pri Trstu je umrl posestnik Jakob Košuta.

Iz ruskega ujetništva so se oglasili: Franc Zagar iz Zage pri Srpenici, Alojzij Gregorčič iz Drežnice, Valentin Smukavec iz Podjelja, župnika Srednjavas. Nahaja se v Nikolajevsku v tomski guberniji. Piše, da se mu še zadosti dobro godi. — Vojni kurat č. g. Andrej Martinčič je pisal iz Simbirska. Bil je ujet v Przemyslu. — Dalje so se oglasili: Franc Pintar, črkostavec iz Novega mesta, Jožko Pirč od ravnotam, Janez Benčina iz Bukovice pri Ribnici, Valentin Colnar, posestnik in trgovec na Ježici pri Ljubljani. Dalje se je oglasil iz ruskega ujetništva Emil Adamič, učitelj v Trstu.

Umrl je v ruskem ujetništvu Ivan Rus, posestnikov sin iz Gorenje Lokvice na Dolenjskem.

Nabori od 18. do 50. leta se vrše v Gorici v času od 14. do 22. t. m. K naborom morajo priti vsi, ne glede na to, ali so že služili pri vojaki ali ne. Oni, ki so spoznani za sposobne, morajo odrediti v službovanje še tisti dan.

Nekaj posebnega o Binkoštih v Ljubljani. Kinematografsko gledališče »Kino Central« v deželnem gledališču ima za soboto 22., za nedeljo 23. in ponedeljek 24. t. m. zopet bogat, izvanreden spored. Ravnateljstvo se je potrudilo, da nudi občinstvu za praznike nekaj posebnega. Spored je primeren tudi za mladino. Spored obsega veliko dramo, tri komične točke, dalje naravne posnetke in velezanimive posnetke z avstrijskih in nemških bojišč. **V binkoštnih praznikih** se vrše predstave ob pol 11. uri dopoldne, ob 3., 5. popoldne, ob 6., pol 8. in 9. uri zvečer. Tudi vsak terek in vsak petek nov spored. Oglejte si te predstave! Več povedo lepaki na ljubljanskih vogalih.

Nesreče in drugo. Zopet smrtna nesreča s puško. Iz Ptuja poročajo: Posestnik in zapriseženi lovski čuvaj Janez Ogrizek v Stari vasi je dne 5. maja obesil na steno nabasano puško. Naenkrat je začul strel. Prihital je in videl na tleh v krvi ležati šestletno sosedovo hčerko Marijo Vinkuš, ki je kmalu nato umrla. Kako se je zgodila nesreča, pri kateri je bila navzoča tudi 13 letna Ogrizkova hčerka, ni znano.

Otrok utonil. Marija Murzelj iz Dol. Kamenc ima pri svojem domu precej globoko lužo. Dveletno Anico je pustila nekaj starejši Tereziji v varstvo. Ta je pa otroka pustila in se je sama igrala. Otrok je zašel v lužo in utonil.

Nepremišljenost. Dne 27. aprila ob 1. uri, med opoldanskim od-

morom, se vleže na žagi v Karmelu zaposleni delavec Gregor Košak na cirkularno klop in zaspi. 18 letni sodelavec Jože Jakšič iz Kamenca pa pri tej žagi odpre motor. Žaga začne delati, zagrabí levo Košakovo roko in jo tako vreže v kost, da mu jo bodo morali najbrže odrezati. Nesrečneža so odpeljali v bolnišnico.

P o ž a r. Dne 7. maja popoldne je v vasi Srednji Lipovec, občina Ajdovec pri Žužemberku nastal velik požar, ki je štirim gospodarjem uničil vsa gospodarska poslopja. Škoda je velika. Trije gospodarji so vojaki, dva sta postala že za boj nesposobna, a sta odsotna. Doma so ostale samo žene, ki se v tako obupnem položaju ne znajo pomagati. Treba bo zgraditi gospodarska poslopja, pripraviti orodje za košnjo in žetev, pa kako bo to mogoče, ko ni gospodarjev in moških delavcev. Naše poslanice prosimo, naj posredujejo, da ta gospodarsiva ne bodo propadla. Pomoč nujno potrebna. Milodari naj se pošiljajo na župni urad v Ajdovcu.

Moževa morilka obsojena v dva mesečni zapor. Pred izjemnim sodiščem v Gradcu se je te dni zagovarjala 31 letna v Sv. Anu pristojna vdova Marija Novak radi hudodelstva uboja. Njen mož Franc Novak je bil surov človek, vdan pijači in je zelo pretepal svojo ženo. Dne 4. marca je prišel Novak pijan domov. Z ženo sta se spela. Novak je pričel mahati z vilami po svoji ženi. Žena je zagrabila gorjacho, s katero je udarila moža dvakrat po glavi. Novak je drugi dan umrl. Novakova se je zagovarjala s silobranom. Sodišče jo je oprostil uboja in jo obsodilo v dvamesečni strogi zapor, ker je prekoračila silobran in je še udrihala po možu, ko je že ležal nezavesten na tleh.

Umor in poizkušeni samomor. Rezervni desetnik kovač Franc Schimak pri težki havbični diviziji št. 3 v Mariboru je za nekega enoletnega prostovoljca prodal konja, a denar je poneveril. Ognjičar Leitner je odkril Schimakovo nepošteno dejanje. Schimak je bil zato na Leitnerja jezen. Schiak, dasi oženjen in oče šesterih otrok, se je seznanil z delavko Marijo Kraner, ki ga je hotela pustiti, ko je izvedela, da je oženjen. Schiak je zato sklenil, da usmrti Leitnerja, Kranerjevo in sebe. V nedeljo, dne 2. maja, se je vračal iz Radvanja s Kranerjevo v Maribor; med potjo je štirikrat streljal na njo iz revolverja. Pustil jo je ležati v krvi, sam se je pa podal v Radvanje, kjer je povsod iskal Leitnerja, a ga ni dobil. Schimak si je nato pognal kroglo v prsi. Kranerjeva je v bolnišnici umrla, tudi o Schimaku dvomijo, da bi okrevala.

Velik požar na Gorenjskem. Gorelo je, kot smo zadnjič na kratko omenili, v vasi Knape pri Bukovščici nad Selci. Göreti je začelo v petek ob 10. uri popoldne in v teku treh ur je pogorelo osmim gospodarjem vse, kar so imeli: vsa poslopja, vse zaloge krme in živil in vsa obleka. Zgorelo je

tudi četvero govedí. Smrtnonevarno je poškodovan en otrok. Vsa škoda se ceni približno na 50.000 kron, a bo gotovo večja. Pogorelci so bili zavarovani le za male vsote, eden gospodarjev še celo nič. Gorje, ki je zadelo prebivalce te vasi, je v sedanjih razmerah dvakrat hudo ter je nujna pomoč neobhodno potrebna. Milodare sprejema župni urad v Bukovščici, pošta Selca.

P o ž a r i. Dne 3. t. m. je zgorel skedenj posestniku Francu Rifelj v Karlovcu pri Št. Petru. Škode je 1800 kron. Dne 7. t. m. je zgorela v Srednjem Lipovcu ena hiša, ena streha in osem gospodarskih poslopij. Škode je 18.400 K, pogorelci so zavarovani za 8200 K. V obeh slučajih so zažgali otroci.

P o i z k u š e n s a m o u m o r. V soboto ob četrta na osmo uro je s frančiškanskega mostu v Ljubljanično strugo skočil črnovojnik Dorbez Gvidon iz Primorskega in se pri padcu tako poškodoval, da so ga morali z rešilnim vozom prepeljati v bolnišnico.

V l o m v ž u p n i š č u. Dne 9. maja je bilo v času, ko je župnik Franc Vidmajer imel veliko sveto mašo, vlomljeno v župnišče v Zusmu. Vlomilec je ukradel nad 100 K gotovine, zlato uro v vrednosti 150 kron, revolver, perila in obleke.

+ Za srečke »Slovenske Straže« naj bi storil te dni vsak vse, kar je v njegovi moči. Sedanji čas kliče vse na delo — vsak po svoje branimo domovino in pripravljajmo narodu lepše dneve. Lep uspeh loterije »Slovenske Straže« bo svetel zarek v sedanjih dneh!

Slov. katol. akad. tehn. društvo »Danica«, Dunaj IX. Liechtensteinstrasse 95/8 prosi one, ki imajo znanca-ranjence v dunajskih bolnišnicah, da javijo društvu njihove naslove, oziroma bolnišnice, v katerih se nahajajo, da jim more poslati slovenske časopise, ki jih ima društvo na razpolago.

Poplačana usmiljenost. K nekemu posestniku v ljubljanski okolici je prišla trgovka s prošnjo, da naj ji proda 100 kg pšenice, ker je gospa nekega orožnika bolna in ne sme jesti črnega kruha. Posestnik ji je prodal 100 kg pšenice. V ponedeljek je bil pa zato kaznovan pred ljubljanskim sodiščem na štiri dni zopora in 10 K kazni.

Ciganska tolpa. Že dalje časa se v bližini vasi krog Novega mesta potepa tuja, baje iz Delnic prišla ciganska tolpa. Po dnevu berači, ponoči pa kade. V Uršnem selu pri Strumblju je ta tolpa vlomila in pobrala veliko obleke. V Otočicah je groficam Margheri ukradla prašiča in ga takoj zaklala. Pri Valtivasi je pobrala več obleke, kokoši in gos. Dne 6. t. m. je vdrla v hišo po domače Slavčar in pobrala od dveh prašičev gnati in tri lonce masti. Na orožnikom v pomoč prišedše fante je streljala. Nekaj žensk od te druhalo so vjeli, moški se še klatijo po vaseh. Pazite, zlasti kadar greste z doma!

Omejitev prodaje živine. Izšle so tri ministrske odredbe, ki omejujejo prodajo goveje živine, telet, prešičev in kokoši na pet dni na teden. Ostala dva dni je dopuščeno prodajati klobase, jetra, možgane

in druge notranje dele. Z drugo odredbo se smejo molzne in plemenske krave pobijati le s posebnim dovoljenjem in se omeji še bolj klanje telet. Tretja odredba uvaja gotove vrste legitimacije živinskih trgovcem. Brezpogojno so odpravili zapore, ki so jih glede na promet z živino odredili posamezni okraji in dežele.

Še teča je treba! Dunajski časopisi poročajo, da je sklenila družba velekapitalistov, da bo povišala cene sladkorju. Zakaj, pa ta družba ne pove. Če je pri mnogih stvarih povišanje cen nepotrebno, je pri sladkorju najmanj. Ali res nimamo nikogar pri nas v Avstriji, da bi ustavil to delovanje pijavk - kapitalistov! Če se vaga kruh, preiskuje mleko in jajca, in se vsa-koogar, ki ne dela po predpisih, za malenkosti strogo kaznuje, ali ni nobenih naredb in paragrafov za te ljudi, ki bi revežem še zrak podražili, ako bi mogli!

Vojaški dopusti. Ministrsko predsedstvo poroča: Z ozirom na veliko važnost, da se hitro konča pomladansko poljsko delo, so se dovolili vojakom v zaledju kratki dopusti. Sedaj se je ta odredba razširila tudi na vinorejce, ki so pod orožjem.

Razglas c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 11. maja 1915, št. 11.060, s katerim se prepoveduje nakupovanje živine potovaje od hiše do hiše. Na podlagi § 4. ministrskega ukaza z dne 8. maja 1915, drž. zak. št. 115, zaukazuje deželna vlada tako: § 1. Nakupovanje živine potovaje od hiše do hiše je po vsej vojvodini Kranjski od 14. maja 1915 naprej prepovedano. § 2. Prestopki te prepovedi se bodo kaznovali po § 10. ministrskega ukaza z dne 8. maja 1915, drž. zak. št. 115. — C. kr. deželni predsednik: baron Schwarz.

Prepoved, konje z razvidnicami odstraniti iz njihovih nabornih krajev. Z ukazom c. kr. ministrstva za deželno bran z dne 30. julija 1914, drž. zak. št. 179, se je izdala prepoved, konje z razvidnicami odstraniti iz njihovih nabornih okrajev. Na to se opozarja občinstvo, osobito posestnike konj, s pristavkom, da se prestopki te prepovedi kaznujejo z denarijem do 600 K, s katero globo se lahko združi zapor do enega meseca.

Podpore. C. kr. domobransko ministrstvo je izdalo pred kratkim na politične oblasti važen odlok. Na podlagi točke 6 zakona z dne 26. decembra 1912 smejo uradi izplačevati podporo še šest mesecev po smrti vojaka, ki je padel na bojišču. Če se je družinam, ki so dobivale podporo, po šestih mesecih, odkar je umrl vojak, ustavila podpora, naj zopet vložijo prošnjo za podporo na okrajno glavarstvo.

Krave mlekarice se ne smejo klati. Ministrstvo je že dne 23. decembra 1914 odredilo, da se breje krave in svinje ne smejo klati. Dne 9. t. m. pa se je to določilo razširilo tudi na krave mlekarice in sploh za plemenske krave. Kdor hoče kako tako kravo prodati mesarju, mora imeti za to uradno dovoljenje. Obenem je ministrstvo odredilo strožja določila glede klanja telet in mlade živine. Teleta se smejo prodati mesarjem le tedaj, ako niso za pleme; svinje pa se pod težo 50 kg sploh ne smejo zaklati. Zupanstva so dobila te dni

natančna navodila, kako se imajo v tem oziru ravnati.

Meso se sme prodajati samo pet dni v tednu. Dne 9. maja je izšla ministrska odredba, katera določa, da se odslej sme surovo in kuhano meso prodajati samo štiri dni v tednu (v torkih in petkih ne). V poštev pride v tej odredbi goveje, telečje, svinjsko in kuretinsko meso. Prodajati pa se sme ta dva dni drobnina: želodec, jetra, pljuča, ledvice, možgani itd. Prodajati se smejo tudi ribe, vse vrste perutnine razun kuretine, ovčje meso in divjačina.

Malo izjemo. Pri nas so se morali črnovojniki l. 1873 in 1878 javiti 15. t. m., isti ogrski letniki pa se bodo 15. junija.

Birmanski boter ne bo prišel v zadrego, če svojemu birmancu kupi darilo pri največji eksportni tvrdki ur, zlatnine in srebrnine H. Suttner, Ljubljana št. 1 (Mestni trg), kjer bode našel veliko izbero in dobro blago po izvirnih tvorniških cenah. — H. Suttner slovi zlasti po svojih urah »Iko«, ki jih izdeluje v lastni tovarni v Švici. — Botrom izven Ljubljane pošlje rade volje svoj obširni cenik zastoj in poštne prosto, pišejo naj na naslov: H. Suttner, Ljubljana 1.

Naznanilo o sprejemu v kn.-šk. zavod sv. Stanislava v šent Vidu nad Ljubljano za šolsko leto 1915—1916.

V kn.-šk. zavod sv. Stanislava se sprejemajo telesno zdravi in нравno nepokvarjeni mladeniči, zlasti taki, o katerih je upati, da se bodo po dovršenih študijah posvetili duhovskemu poklicu.

V zavodu je popolna gimnazija s pravico javnosti. Gojenci dobivajo v zavodu vso oskrbo, namenu primerno vzgojo in pouk v obsegu in po načrtu, kakor to veleavajo avstrijski šolski zakoni.

Za mladeniče iz ljubljanske škofije je cela plača 500 K na leto, za mladeniče iz drugih škofij pa 600 K. Plačuje se v mesečnih obrokih naprej, najprimerneje po poštnih čekih, ki jih daje zavod na razpolago. Nekoliko gojencev se sprejme tudi brezplačno ali po znižani ceni, kolikor to dopuščajo sredstva zavoda. Vendar morejo dotični gojenci to dobroto le tako dolgo uživati, dokler se je po svoji pridnosti in po svojem lepem vedenju kažejo vredne. — Šolnina se ne plačuje; le za prvi sprejem se plača pristojbina 10 K. Pri vsakoletnem sprejemu pa se plača 4 K za učila; vrhutega plača vsak gojenec 1 K za knjižnico.

Prošnjo za sprejem, naslovljeno na kn.-šk. ordinariat v Ljubljani, morajo vsi učenci osebno v spremstvu svojih staršev, oziroma njih namestnikov izročiti vodstvu zavoda. Na prošnje, ki bi jih učenci poslali po pošti ali po kakih drugih poti, pa sami ne bi prišli za časa k hišnemu vodstvu, bi se moglo le v izrednih slučajih ozirati.

Posebe je pripomniti:

1. Učenci, ki hočejo vstopiti v prvi gimnazijski razred, morajo oddati svojo prošnjo od 1. do 10. junija. — V četrtek, dne 10. junija bo vodstvo zavoda sprejemalo prošnje v Ljubljani v kn.-šk. palači, v pritličju na desno, od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne; druge dni pa se sprejemajo prošnje v zavodu v št. Vidu. Prošnji je priložiti: a) krstni list; b) izpričevalo o stavljenih kozah; c) izpričevalo o dovršeni ljudski šoli s pripomnjo, da se je izdalo, ker hoče učenec vstopiti v gimnazijo; d) izkaz o imetju, če prosil, da bi bil sprejet brezplačno ali po znižani ceni.

2. Dijaki, ki so dovršili 1. ali 2. gimnazijski razred na kakih drugih gimnazij, pa žele, da bi bili sprejeti v zavod, naj oddajo svojo prošnjo, gimnazijska izpričevala in zgoraj naštetne listine do 12. julija.

Kdor bi želel bolj natančnih pojasnil, naj se obrne do podpisanega vodstva.

V št. Vidu nad Ljubljano, dne 12. maja 1915.

Vodstvo kn.-šk. zavoda sv. Stanislava.

Razne novice.

Prestolonaslednik Karel Franc Jožef lastnoročno pripel svetinjo slovenskemu junaku. Iz Gorice nam poročajo: Naš rojak Alojzij Trampuš iz Temnice na Krasu služi kot saper pri 3. bataljonu na severnem bojišču. Te dni je pisal domov svojim dragim, da mu je 20. aprila sam presvetil prestolonaslednik lastnoročno pripel na prsi srebrno hrabrostno svetinjo 2. razreda, ki si jo je prislužil na veliki petek.

Škof Konstantin pl. Czechowicz umrl. Ponoči od 28. na 29. aprila je umrl v Przemyslu grškokatoliški škof tajni svetnik Konstantin pl. Czechowicz. Rajnik je bil rojen leta 1847. Za škofa v Przemyslu je bil imenovan dne 21. februarja 1897. Rajnik je bil med drugim tudi namestnik deželnega maršala v gališkem deželnem zboru.

Budimpeštanski Viktorija mlin pogorel. Požar je izbruhnil preteklo soboto v Viktorija mlinu, enem največjih mlinov v Budimpešti. Požar v peštanskem parnem mlinu je uničil hleve in skladišče. Zgorelo je 40 vagonov žita, ki je bilo vredno približno 250.000 kron. Skupna škoda znaša 400 tisoč do 500 tisoč kron. Glavni mlin, prostor za stroje in velika skladišča so rešili. Ob 8. uri zvečer so ogenj pogasili. Gasili so tudi črnovojniki.

Glavo kvišku! Kmalu bo vse dobro! O priliki svojega obiska v Kolo-meji je prestolonaslednik nadvojvoda Karel Franc Jožef končal nek svoj nagovor z besedami: »Sedaj pa glavo kvišku! Kmalu bo vse dobro!«

Znani Hofrichter, bivši nadporočnik, ki je bil, kakor znano, radi zastrupljenja obsojen v dosmrtno ječo, se

nahaja zdaj v blaznici Steinhof. Hofrichter je bil zaprt v vojaški kaznilnici v Möllersdorfu, ker je kazal znake umobolnosti, vsled česar so ga prepegljali v blaznico.

Slovanski ujetniki v Rusiji. Uradna »Gazeta Lwowska« (izhaja v Biali) poroča po lvovskem »Nowem Wieku«, da v raznih ruskih in sibirskih mestih bivajo velike skupine slovanskih ujetnikov. V Tomsku so se slovanski ujetniki lotili raznih strok; služijo kot stražniki, brivci, izdelujejo klavirje, drugi zopet so rokodelci in trgovci. Skupina čeških ujetnikov je organizirala orkester, inteligentnejši dajejo pouk kot domači učitelji. Vendar se ujetnikom ne godi povsod dobro. Irkutski gubernator je za svoje gubernije izdal ukaz, ki prepoveduje sprejemati ujetnike brez vladnega dovoljenja, ujetnikom zabranja vstop v restavracije, sebe, hotele, prodajalne, vrte in v javna zabavišča, prepoveduje govoriti z ujetniki ali jih obdarovati. V Vologdi podpira ujetnike tamošnje Jodrodelno društvo. V Vjatki jih podpira odbor, ki uraduje v gubernatorjevi pisarni. V manjših mestih in krajih pa trpijo ujetniki večjo bedo.

Generali se odkrivajo pred slovenskimi junaki. Vincenc Polak, doma iz ormoške okolice na Štajerskem, stražmojster pri oddelku strojnih pušk 5. dragonskega polka, piše svojemu bratu Ludoviku s severnega bojišča naslednje pismo, v katerem pravi med drugim: »Omenim tudi, da uživamo Slovenci na bojišču splošen sloves, da smo junaki od prvega do zadnjega. Nemški in mažarski generali se odkrivajo pred polki, kjer služijo Slovenci.«

Ovčji pastir dvorni svetnik in vojni dobavitelj. Bivši ogrski poslanec Konstantin Burdia je pasel v svoji mladosti ovce, pozneje je postal župan v Karansebesu, državni poslanec in dvorni svetnik. Znano je, da je moral odstopiti kot poslanec zato, ker se je udeleževal vojnih dobav.

Skrb za invalide. Nižjeavstrijski deželni odbor je poskrbel, da se bo odprla cela vrsta njegovih šol invalidom, ki naj dobe s tem priliko, poučiti se v raznih kmetijskih stvarih, na primer v mlekarstvu, čebelarstvu, sadjereji, pašništvu itd., katere posle bodo lahko mogli v svoji invalidnosti opravljati.

Ovaduštvo. Zadnjič smo v uvodniku pojasnili, kako je ogrski ministrski predsednik obsodil ovaduštvo, ki ravno v sedanjem času tako cvete. Danes hočemo navesti samo en slučaj izmed premnogh, ki jasno dokazuje, kakšnih sredstev se poslužujejo nekateri ljudje, da bi spravili bližnjega v nesrečo. Pretekli teden je stal pred vojaškim sodiščem na Dunaju župnik iz Hartmannsberga č. g. Franc Šebesta. Meseca julija se je pogovarjal ta gospod z županom in učiteljem o politiki. Meseca februarja pa je bil ovaden, da se je ob tej priliki zaničljivo izrekel o svetovalcih krone. Na podlagi te ovadbe se je začela preiskava, ki je dokazala, da je napravil ovadbo učitelj Emberger. G.

župniku se je posrečilo dokazati, da je nedolžen in je bil oproščen. Zanimivo je to, da je storil ta gospod župnik tekom vojske toliko dobrega, da je mogel njegov zagovornik predložiti sodišču celo vrsto tozadevnih zahvalnih pisem. Poleg tega je podpisal prvega vojnega posojila 10.000 K. Take ljudi se sumi, da niso dovolj domoljubni!

Zanimiva knjiga. V Nemčiji je napisal Teodor pl. Sosnosky jako zanimivo knjigo, ki je izšla ta čas. Govori o avstrijski politiki na vzhodu. Pisatelj dokazuje v nji na podlagi zgodovinskih dejstev, da se je zadržala Rusija za časa večstoletnih vojsk proti Turkom popolnoma brezbrizno, in da je le na Avstriji ležalo veliko breme, da je branila Evropo pred turškim poplavljenjem. Evropa se je začela od l. 1389. zanimati za to, da bi se Turki potisnili nazaj. Rusija pa do l. 1711. ni nič resnega podvzela proti Turčiji. Šele takrat se je prikazala na površju, ko je bila moč brezverceve že zdrobljena — da bi uživali sadove. Zanimivo je tudi to, kar dokazuje pisatelj, da je cela Evropa že od l. 1627. dokazovala in se prepričevala, da je Turčija mrtvo telo, ki se ne bo moglo nikdar več povspeti do življenja. Sedaj pa vidimo, da je stopila tista Turčija v krog trozveze na mesto Italije, o kateri pravi pisatelj, da ni s svojo nevtralnostjo v sedanji vojski pokazala nezvestobe, kar ji pravi pogodba z Avstrijo in Nemčijo, da se ji vojska na strani teh dveh držav ni treba udeležiti, ako ste te dve državi zapleteni v vojsko — z Anglijo.

Kot gobe po dežju poganjajo sedaj novi takozvani pecivni praški, ponarejajo kar najbolj podobno slovite znamke in se niti ne sramujejo na zadnje strani svojih vrečic doslovno ponatiskavati preizkušene recepte drugih tvrdk. Seveda so si že napravile sodbo gospodinje, ki so poskusile te pecilne praške. Največ takih izdelkov je brez vsake vrednosti, povsem neprimerno sestavljenih in naravnost pokvarijo jedi, ki se imajo pripraviti; popolno neuporabni so pa za takozvano vojno moko. Vsaki gospodinjici se torej svetuje v njenem lastnem interesu, da zahteva milijonkrat preizkušeni znakmi »dr. Oetkerja pecivni prašek Bakin« ali »dr. Crata Treff pecivni prašek« in odklanjajo ponaredbe.

Dopisi.

Otalež. V Jaznah pri Otaležu je umrla zelo pridna, krščanska gospodinja Marijana Rejc. Zapušča osem nedoraslih otrok. Ponesrečila je v gozdu, ko so sekali drva. Bog bodi milostljiv dobri materi! — Iz ruskega ujetništva se kar zaporedoma oglašajo naši vojaki. Pišejo, da nobenega pisma ne dobijo od doma, dasiravno se jim pisma pošiljajo. Dosedaj jih je že kakih 20 po številu v ujetništvu, padli pa so štirje. — Sadje dobro obeta, vse je v cvetju. — Nek »pijanček« je kar zavriskal od veselja v nadi »še ga bomo pili«; zjokal se pa je

pri govorici, da bodo kotle pobrali. — Binkoštni ponedeljek bodo tukaj pri nas slovesno blagoslovili zastavo Marijine družbe. Slovesnost bude ob 2. uri popoldne, h kateri se uljudno vabijo vse sosedne Marijine družbe iz Cerkna, Novakov, Nove Oselice, iz Leskovce, Žirov, Ledin, Idrije, Sp. Idrije.

Janče. Izmed tatov, ki so dne 25. aprila t. l. vlomili v župnišče na Jančem, sta že dva pod ključem in upanje je, da v kratkem dobe v pest tudi tretjega. Čez dva dni po izvršeni tatvini so ju že imeli. Bili so vsi ljubljanski postopači, stari po 30 let in sicer: delavec Anton Godec, rojen na Štajerskem blizu Celja; delavec Franc Slugovic, rojen v Predosljah na Gorenjskem in hlapec Martin Zupet, rojen v Zaborštu, okraj Krško. Izdal jih je baje drobiž in smodke, ki so jih ukradli. Prijeta sta se takoj udala in povedala, kaj so delali na Jančem. Vsa čast ljubljanski policiji, ki zna tatove tako zvohati! Izpovedala sta tudi, da so pred kakimi 8. tedni vlomili v župnišče v Kokri. Ondi so šli na streho, odmaknili opeko, zlezli skozi odprtino na strop, tramovje na stropu odmaknili in tako šli v župnikovo stanovanje, kjer so pa bolje opravili, kakor pa na Jančem. Zanimivo je, kako so ti tiči prišli na Janče, v tako samotni in hriboviti kraj. Starega tatu Krhlikarja, ki je pred več leti pokradel v župnišču v Štangi in v Javoru pri Spodnji Hrušici in ki sedaj šteje ukradene novce v ječi v Gradiški, menda pozna cela kranjska dežela. S tem Krhlikarjem je bil tudi eden izmed vlomilcev na Jančem zaprt v Gradiški in kakor sta prijeta izpovedala, je Krhlikar v ječi istega naučil, kako bode najložje prišel v tukajšnje župnišče. Krhlikar si je, kakor je pred več leti sam izpovedal, tudi že natanko ogledal to župnišče in hotel v njega vlomiti, pa mu je nekdo odsvetoval, češ da ni varno, ker je preblizu cerkve. Pri zaslišanju sta prijeta izpovedala takole: V soboto dne 24. aprila t. l. smo sklenili iti po denar na Janče. Odrinili smo iz Ljubljane takoj popoldne skozi Dobrunje in Sostro ter prišli že v mraku v Besnico in od tu proti Jančem. Okrog polnoči smo prišli na Janče. V bližnjem gozdu, komaj en streljaj oddaljenem od župnišča, smo se ustavili. Ko smo se nekoliko odpočili, smo šli k župnišču, bila je namreč svetla noč, preščipnili na spodnji strani v kletinem oknu železno omrežje in se na to zopet vrnili v gozd, kjer smo čakali dneva in pazili, kedaj bodo odšli vsi ljudje v cerkev. Ko smo slišali, da so se velika vrata župnišča zaklenila, vdrli smo takoj v župnišče in v pol uri smo izvršili svoje delo. Nato smo se zopet vrnili proti Besnici in od tu je šel eden proti Dobrunjam, druga dva pa proti Lavrici. Tatje so imeli pri nekem delavcu na Dunajski cesti skupno stanovanje. Policija se je takoj, ko je tatova prijela, podala na njuno stanovanje in ondaj zasačila cele kupe ukradene blaga: ure, urne verižice, obleko, čevlje, perilo, razne stare in nove denarnice, revolverje, nekaj denarja in še

mного drugih reči. Kdor kaj pogreša, naj se obrne na c. kr. deželno sodišče v Ljubljani, kajti ondaj imajo shranjene razne ukradene reči. Zanimivo bode, kadar bode glavna obravnava proti tej tatinski trojici.

Iz Mekinj. Vojna procesija v Mekinjah dne 16. majnik. je bila veličastna. Po navdušenem govoru veleč. g. kanonika L. Lavrenčiča je zapelo ljudstvo v mogočnem zboru cesarsko pezem. Nato se je razvrstil ob krasnem vremenu nepregleden izprevod s kipom mil. Marijinega Srca proti Mariji Pomagaj na Zduši, kjer je veleč. g. kanonik opravil molitev za zmago in mir. Ljudstva je bilo nad 3000. Opazili smo 6 zastav Marijinih družb. Duhovnikov je bilo osem. Bila je ta vojna procesija krasna manifestacija verske in patrijotične misli. Marija, ti mogočna kraljica, čuvaj svoje, Tebi tako udano slovensko ljudstvo, čuvaj našo monarhijo!

Moravce — Sv. Valentin. Vsakoletni shod bo o binkoštnih praznikih, in sicer v nedeljo popoldne pridiga in spovedovanje, v ponedeljek ob pol 5. uri, ob 6. in ob 10. uri sveta maša in pridiga. Romarjem se priporoča, da prineso kruh s seboj.

Na Zaplazu. Blagoslov kapele lurske Matere božje. V gozdiču blizu božjepotne cerkve na Zaplazu je studenec, katerega vodo verni častilci Marijini že veliko let uporabljajo kot zdravilo za razne, posebno pa očne bolezni. Nad tem studencem je bil postavljen dosedaj majhen železen križ. Na njegovo mesto se je pa jeseni leta 1914. sezidala lurska kapela in vanjo pride lepa podoba lurske Matere božje. Binkoštni ponedeljek se bo kapela slovesno blagoslovila. Vzpored slovesnosti je sledeči: Ob 9. uri dopoldne s Četeža spreved na Zaplaz, kjer bo ob deseti uri služba božja, nato spreved k novi kapelici, kjer je govor, blagoslov in pete litanije. Kapela je sezidana v spomin in zahvalo za Marijino pomoč, podeljeno našim vojakom v svetovni vojski. Prosili pa bomo brezmadežno Devico lursko, naj varuje naše može in mladeniče, ki za domovino prelivajo kri in jih srečno pripelje domov v krog dragih domačih.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Kradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Listek

Za nevesto.

(Finsko spisal Pietari Päivärinta.)
(Dalje.)

Zgodaj zjutraj nekega dne se je približal sovražni oddelek Podgori. V svesti si zmage se jim ni zdelo potrebno, da bi počakali nočne tmine. Da, celo mislili so, da se bo nahajala vsa služinčad pri delu in da ne bodo vsled tega naleteli na noben odpor.

Podgorec pa je bil prav tako zviti kot je bil star. Ko je zvedel, da se Karelinci bližajo Podgori, jim je poslal nasproti ogleduhe. Na ta način je prinesel neki deček pravočasno poročilo, da se sovražnik bliža.

Podgorec je zbral na dvorišču ljudi in orožja, kolikor je mogel in je prepovedal vsakomur, da bi se odstranil. Samo nekaj ga je vznemirjalo. Preden je še došlo poročilo, da se bliža sovražnik, je odšla Anka s čredo v gozd na pašo.

V naglici je zapovedal Podgorec, da se morajo zapreti odprtine v zidu, skozi katere se je prihajalo in odhajalo na dvorišče in ven. To zidovje je bila dobra obramba in je popolnoma odvažalo to, da je bil sovražnik v premoči onih, ki so imeli braniti Podgoro. Poleg tega so bili na Podgori natančno poučeni o sovražnikovi moči in pa o smeri, v kateri se je sovražnik bližal in hotel izvesti napad. Sovražnik pa temu nasprotno ni prav nič vedel o tem, kaj da se v Podgori pripravlja.

Podgorec se je s svojimi ljudmi postavil za zidovjem na oni strani, od katere je imel sovražnik izvršiti napad. Ljudem je zapovedal, da ne smejo prej streljati, dokler se ne nahaja sovražnik v oddaljenosti desetih korakov.

Ni bilo treba dolgo čakati, da se je opazilo, kako se je bližal sovražnik iz gozda. Ko so prišli na odprto polje, so se plazili za grmovjem, ko pa je tudi tega zmanjkalo, so v teku naskočili. Približno dvajset korakov pred zidom so zagnali strašen krik. V istem trenutku pa so počile puške, trije izmed sovražnikov so se zvalili v travo.

V tem trenutku so prestrašeni obstali. Hitro pa jih je obšel zopet pogum in navalili so se na zidovje; mislili so, da ni branilcev več nego ti trije, ki so streljali. Dva sta skočila na zid, dobila pa sta take udarce na glavo, da sta se zvalila v travo. Bil je sam Podgorec z dvema hlapcema, ki so delili take udarce. Ta nepričakovani odpor je zdrbil sovražnikov pogum; opustili so napad in zbežali čez polje. Medtem pa so oni na dvorišču namerili puške in jim poslali salvo v slovo. Sovražnik se je razkropil in bežal na vse strani.

Tako je bila nevarnost srečno odstranjena, ne da bi bil kdo izmed branilcev ranjen. Veselje na Podgori je bilo veliko.

Nastal je večer, živina je prišla s pašne domov. Anke pa ni bilo. Nastalo je jutro, Anke še ni bilo. Ravno so se pripravljali na Podgori, da bi jo šli iskat v gozd, ko je

prinesel nekdo poročilo, da je videl, kako jo je peljal sovražnik pred seboj — zvezano.

Na umikanju so napravili Karelinci pot skozi gozd. Tam so naleteli na Anko, ki je sedela zamišljena na griču.

»Poglej, poglej! Čegava deklica si ti?« jo je vprašal eden izmed sovražnikov.

»Jaz sem s Podgore,« je odgovorila Anka, ne da bi premislila ta odgovor.

»Dober plen! Roki na hrbet!« je dejal poveljnik in zvezali so jo.

»Pusti me, pustite me!« je prosila uboga deklica.

»Mirno, drugače — —!« je zaklical in vihtel orožje nad njeno glavo. Umolknila je in jim sledila.

To poročilo je vzbudilo na Podgori žalost in brezupnost. »Moj otrok, moj ubogi otrok!« je klical Podgorec in vil roke.

Med tem ko je tako tožil, je prišel na dvorišče Anki namenjeni ženin Zaloški. On ni vedel ničesar o tem, kar se je zgodilo na Podgori. Pripeljal je seboj snubača, ker je hotel poprositi za Ankin roko.

»Reši mojega otroka, mojega ubogega otroka!« mu je klical Podgorec takoj, ko ga je zagledal.

»Kaj mislite? Ka se je zgodilo?« je vprašal Zaloški.

»Sovražnik je odpeljal Anko,« se mu je povedalo.

»Kako jo bom mogel jaz rešiti,« je jecljal prestrašeni Zaloški.

»Ljubezen premore vse. Poskusi! Upaj si kaj!« ga je opominjal Podgorec v svojem strahu.

»Jaz je ne morem rešiti. Če je šla, je šla,« je odgovarjal ženin.

»Potem nimaš tukaj ničesar več opraviti,« je zaklical Podgorec, obvladovan od strašnega obupa.

»Ker ni neveste, ne bo poroke. Pojdiva,« je govoril snubač. Odšla sta, ne da bi pokazala obupanemu Podgorecu samo žarek upanja in možne rešitve. Pustila sta Podgorca in njegove v obupu in žalosti.

VII.

Sovražnik se je umikal.

Finci so jih premagali v večih bitkah, zato so uvideli, da je bolje, da se umaknejo na lastno ozemlje.

Peter se je ločil od svoje glavne moči, da bi poizvedoval po načrtih in podvzetjih sovražnikovih. Medtem je v naglici obiskal svoje stariše, od katerih je zvedel, kaj se je bilo zgodilo z Anko.

Strelna bi ga ne bila težje zadela kot ga je ta novica. Toda niti za trenotek ni izgubil poguma in zavesti. »Moram jo rešiti, naj velja kar hoče!« je govoril, ko je prišel k sebi.

»Kako? Je nemogoče. Ne podajaj se v gotovo nevarnost!« so ga svarili stariši.

»Ne hodi! Ostani pri nas!« so ga prosile sestre.

»Moram! Jaz ne morem drugače ravnati!« je odgovoril in bežal iz hiše. Kmalu je izginil v senci jesenskega večera izpred oči svojece.

Posrečilo se mu je, da je zvedel, po kateri poti je bil sovražnik odšel. Celo noč in en del prihodnjega dne je hodil in popoldne je zvedel, da se namerava zbrati sovražnik ob reki, tamkaj se odpočiti in

potem po reki nastopiti pot proti domu. Dalje je zvedel, da je približno 40 mož že tamkaj zbranih, in da je tudi Anka med temi. Ostale čete so tam vsak čas pričakovali.

Kaj storiti? Čas ni dopuščal, da bi mogel zbrati toliko ljudi, da bi poizkusil z njimi napad na sovražnika. To bi tudi ne bilo pravo sredstvo za Ankin rešitev.

Trenotek je bil odložen. Sklep je bilo treba storiti. Peter se ni obotavljal.

Preskrbel si je sodček žganja in dober čoln. V čoln je naložil vsakovrstna jedila, pod katere je skrnil sodček z žganjem. V mraku se je podal v čoln in je začel veslati med otoki po reki okrog sovražnikovega taborišča. Sovražnik se je bal skrivnostnega napada, zato je razpostavil na vse strani stražo, ki je kmalu opazila Petra.

Straža pa se je delala, kot da ničesar ne vidi. Zadržala se je popolnoma mirno in se veselila na plen, ki se ji je obetal. Peter, ki je bil to opazil, se je delal tudi nevednega in se bližal s čolnom vedno bolj bregu. Ko so sovražniki videli, da je tako blizu, da jim ne bo mogel več uiti, so zagnali vesel krik, se spustili v tri čolne in jo udarili za Petrom. Peter je navidezno napenjal vse moči, da bi jim ušel. Sovražniki pa so se mu smejali in mu sledili v naglem veslanju. Kmalu so ga dohiteli.

Peter se jim je zoperstavljal, toda le navidezno. Da bi jih še bolj preslepil, se jim je postavil v čolnu z vesli v bran in udaril dva izmed njih tako, da sta padla v čoln. Naposled se je udal premoči. Zvezali so ga.

(Dalje.)

Slike in črtice z bojišč.

CLIX.

Maj v vojski.

Ivan Gruden iz Roba piše svoji sorodnici s severnega bojišča dne 28. pr. m. tako-le:

Vedi, da se tudi tukaj spominjam vseh svojih prijateljev in sorodnikov. Upam pa, da me tudi Vi še niste pozabili v svojih molitvah in pri Jezusu pri svetem obhajilu. Prihaja prelepi mesec majnik, ko boste zopet častili Brezmadežno. Srce se mi užalosti, ko se spomnim, da ne bodo letos venčale moje cvetlice Brezmadežne. Zato pa prosim: Počastite jo in prosite jo za naš trpeče vojake. Mogoče, da se ravno ta mesec preseli veliko naš vojakov v rajске višave, kjer je prelepi maj za vse čase. Tukaj ne vidim cerkva, ne slišim zvonov... Slišim le gromenje topov in žvižganje šrapnelov. Z Bogom!

CLX.

Saj je edino Ona nas vseh zaščitnica!

Podčastnik Ivan Bobič je pisal dne 27. aprila s severnega bojišča:

Dragi moj oče! V prvih mojih vrsticah Vas prisrčno lepo pozdravim, kakor tudi brate in sestre. Leto dni se že bliža, odkar bivam vedno v bojni črti, vsak dan mi je življenje važno in drago. Veliko sem že moral prestati, in Bog ve, kaj nas še ne čaka. Upam veliko na Marijino varstvo. Mati božja me čudovito varuje; želel bi, da bi se Ma-

rijino češčenje še bolj razširilo, saj je edino Ona nas vseh zaščitnica! Da Marija res pomaga, to vem iz lastnih izkušenj. Ako bi ljubi Bog da srečo, da se vrnem zdrav v svojo milo domovino, Marijo in sv. Jožefa bom častil celo svoje življenje!

Bilo je na praznik svetega Jožefa. Ta dan me je sveti Jožef obvaroval pred sovražnimi krogli. Oh, kako strašno je bilo takrat! Zima je bila strašna, dež je padal kot da se je utrgal oblak. Kroglice pa so padale vmes pred nami in za nami. Mene, hvala Bogu, ni nobena zadela. Pa še ni bilo dosti teh grozovitosti. Okoli 3. ure popoldne se je zaslišal iz doline strašen krik. Hura, hura! Dobro opazujem in čakam, kaj pride. Nato ukažem svojemu švarmu, da naj dobro pazijo. Kar naenkrat se usuje veliko število Rusov, ki so kričali hura, hura! Pred njimi je marširala četa brez pušk; ti so strašno vpili, mi nismo na nje nič streljali. Za njimi jih pa pride še več, ki so pa imeli vsi puške. Ukazano nam je bilo, da streljamo. Dobro smo streljali, mislim, da ni bil noben strel zastoj. Udati se pa niso hoteli. Kar naenkrat se oglasi naša strojna puška. Šele tedaj so spoznali Rusi, da se morajo udati. Radi bi bili bežali nazaj, pa je bilo že prepozno. Ko je boj pojenjal, so odgnali ujete Russe naprej. Bilo jih je veliko število, samo ranjenih je bilo 700. Za mrtve ne vem, naši sanitetci so imeli mnogo dela. Nosili so ranjence proč. Meni so se zelo smilili, saj so tudi Slovani kot smo mi. Kako strašno je to, ležati ranjen v sredi svojih tovarišev! Ko je nastal zopet mir, sem šel malo pogledat po grmovju. Toda kaj zapazim notri! Kar cele kupe mrtvih Rusov. Ta boj se nam je prav dobro obnesel. Veliko bi Vam še popisal lahko, pa sedaj ne morem. Ako mi da ljubi Bog srečo, da pridem še kdaj domov, Vam bom imel veliko povedati.

CLXI.

Pismo Orla.

Jožef Razdrh, posestnik iz Dobruča in podnačelnik ondotnega Orla, sedaj vojak 7. lovskega bataljona, piše svojemu prijatelju s severnega bojišča sledeče:

Dragi prijatelj! Pišem Ti te vrstice daleč v tujini, zato vem, da Te bodo razveselile. Mnogo dni je že minulo, odkar sem šel od doma čez Ogrsko in dalje na severno-zapadno rusko mejo. Že od velike sobote se nahajamo tukaj na severu v nekem malem mestecu. Kakor Ti je znano, sem bil dodeljen 7. lovskega bataljona, 3. stotniji, kjer smo sami kranjski Janezi. Nad dva meseca sem bil v bojni črti, bili smo večkrat v velikih bitkah, tudi na bajonet, mož proti možu smo večkrat naskočili. Tega se pa Rusi zelo boji. Ko pridrvmemo do njih vsi divjijo, vržejo orožje proč in vpijejo: Bože, bože, ne pucati, ne pucati! Tedaj so naši največji prijatelji. Da sem vedno zdrav in živ odšel iz vsake bitke, se imam zahvaliti edino le Materi božji, ki me je varovala, da mi ni-

so sovražne kroglice predrle prsi, ali me zasule granate. Priporočil sem se ji vselej, kadar sem šel v ogenj. Popolnoma sem vedel, da me bo varovala.

Sedaj imam konja, na katerem nosim našim fantom v bojno črto menažo, komis, špeh, sir, cvibak, perilo in sploh vse, kar dobimo. Dostikrat jim donesem tudi vina in ruma. Zadnjega ne smemo piti samega, temveč skuhamo čaj. Vina dobi vsak mož na dan pol litra. Včasih malo počakam, da se malo pokrepčajo ter postanejo tako zgovorni in korajžni, da bi takoj urezali eno prav kranjsko pesem, ako ne bi bili tako blizu sovražnika in s tem izdali svojih pozicij. Vedi, da Kranjca ne vidiš nikoli žalostnega. Ker so naše pozicije oddaljene od sovražnika komaj 1000 korakov, moram nositi vse take reči le ponoči. Tako sem tovoril in še tovorim ter bom še, ako me Rusi ne poberejo na muho.

Moram Ti omeniti, kako sem preživel velikonočne praznike. Na veliko soboto zvečer tovorim vino našim fantom, ki so že od daleč vpili na me: Jože gre, naš Jože gre, sedaj ga bomo pa spet! Pozna me cela stotnija, da včasih kateremu postrežem s kakšnim priboljškom, če ga je seveda mogoče dobiti. Zato mi tudi pravijo »Dalmatinec«. Ko sem se veliko nedeljo zjutraj vračal iz bojne črte domov, me je kratkočasila ljubljanska artiljerija, ki sestoji tudi iz samih Slovencev. Imela je nalogo zažgati dve vasi, v katerih so bili Rusi. Naše težke havbice so tako izvrstno učinkovale, da se je videl kmalu na nebu žar velikega ognja. Pokalo je, da je bilo groza; mislil sem, da je tudi lani pokalo na veliko nedeljo, ko smo v lepi orlovski uniformi ponosno korakali po našem lepem Dobruču. Nehote se mi je porosilo oko. Začel sem moiti angelsko češčenje. Pa o čuda! Začul sem zvon, katerega že nisem slišal, odkar sem odšel z Vrhničke. Hitro poženem konja in kmalu sem v mestu. Konju dam krme in grem iskat cerkve. Tri so bile, dve sta bili zaprti, v eni se je pa brala sveta maša. Ves srečen sem bil. Pridige nisem razumel, ker je bila v poljskem jeziku. Po maši grem zopet nazaj; moji tovariši so ravno kavo skuhal. Narezal sem vanjo komisa in jedel kakor še nikdar na veliko nedeljo. Potem sem imel pa novo delo. Moral sem iztrebiti iz srajce tisto vrsto živalic, ki »kjer čiča, tam papa«. Mi jim pravimo ruski kozaki. Zvečer zopet obložim konjiča, da jo mahnem proti našim fantom. Ko prisopiha za menoj stara ženica s palico ter me prosi, da naj pogledam malo čez švarmlinijo, če še stoji njen stari mlin, ali so ga Rusi podrli. Povedal sem ji, da našega Jožeta ne miče iti čez linijo ter da bi še rad en čas tlačil ubogo zemljo. Odšla je ženica. Pridem k našim fantom, ki so imeli cel dan mir in bili so prav korajžni. Opazovali smo učinke naših težkih havbic: goreče vasi, grozno tulenje živine, jok in stok ljudi in plaho jamranje Rusov, ki so vlačili mrtve in ranjene izpod razvalin. Podrli so jim

tudi cerkev in zvonik, ker so imeli na zvoniku strojne puške.

Tako vidiš, dragi Tone, so v vojski vedno novi časi, novi dogodki. Vse je dobro, da sem le zdrav. Tudi ne porajtam, če sem prav zadnjič padel s konjem tri metre globoko v vodo; zlezla sva srečno ven, se malo otresnila, pa je bilo dobro. Tako mine dan za dnevom vedno bližje miru, ki ga skoraj Bog daj! K sklepu te lepo pozdravljam, tudi Orle, in ostajam Tvoj prijatelj do svidenja. Če tukaj ne, pa v nebesih. Vse za vero, dom, cesarja!

Za naše gospodinje.

Muhe in bolezen. Muhe prenesejo več boleznih kakor zrak in voda, ker oblazi in otiplje muha vsako blato, se vsede na bolnika, odleti na zdravega. Na muhinem telesu se drže prav dolgo kali legarja, kolere, griže in kuge. Te kali prenesejo muhe ali naravnost na človeka, ali jih puste v mleku, na mesu in v drugih jedilih. Tako pride bolezen v človeka. — Majhna živalica je muha ali velika sovražnica našega zdravlja. Bil je slaven krotilec živali, ki je ukrotil slona in leva, spustil se je v morje in ukrotil je požrešnega morskega psa. In tega moža je umoril strupeni pik muhe, ki je zbodla spečega v lice in je prenesla strup mrhovine v njegovo kri. Nevarnost, da prenese muha strup mrtvašnice, so poznali že davno naši kmeti, zato je bila in je ponekod še navada, da zastro mrtvemu obraz in roke. Zato ne puščajo mačke v mrliško sobo, zato pravijo, da pogine ptič, ki je v bolniški sobi. Pernasta in dlakasta žival vzame nase bolezen in jo prenese. — Letos bo izdala vlada jako stroge naredbe za snago. Trgovci z živili bodo morali imeti živila zakrita z mrežicami, strogo bodo gledali, da bodo tla in koži po prodajalnah večkrat umiti in razkuženi. Pa ne bo nič izdalo, če ne bomo preganjali sami doma muhe, če ne bomo začeli takoj, predno se razpase in pomnoži zalega. Najboljše orožje zoper muhe je snaga. Vsako jed zavaruj pred muhami. Zato se kaj dobra sita. V trgovini se dobe zvonci za sita za pokrivanje mesa in drugega, mreže, ki zavarujejo okna napram muham. Vsak ostanek jedi, vsako umazano skledo in žlico je treba sproti spraviti in umiti. Krožnike in žlice ne puščaj po steni v sklednikih in žličnikih, da lazijo muhe po njih. Kozice in lonce zavaruj z zagrinjalom. Po zajutkeru oplakni hitro posodo z vročo vodo, umij vse sproti in ne bo imela muha kaj jesti. Bodi natančna pri umivanju in pospravljanju — muha dobi kmalu kaj zase. Glavna gnezda mušje zalege so v prahu po tleh, v špranjah, po umazanih in zaprtih oknih. Okna in vse kar se more umiti z vročo vodo, umij vsak teden, prah pometi in obriši vsak dan. V kropu za umivanje prevrej pelina, česna in lovorja. Tla iz ještrka pometaj z oparjenim pelinom. Ne pometaj nikdar z žaganjem, ker ostane še zmira kaj po tleh in je gnezdo muh in bolh. Za lesena tla skuhaj lug iz sode in pelina, iz lončka polij tla z vrelin

lugom, riblji z dobro krtačo in izplakni s čisto vodo in izdrgni s suho ostro cunjjo. Pazi posebno, da izdrgneš špranje med deskami. Ne puščaj blata v kotih, ampak odmakni pohišstvo in očedi kote in zgibe. Pri ribanju menjuj pridno vodo; kaj ti pomaga, če barvaš tla z starim blatom in se bodo redile v tistem blatu kali boleznih, mrčes. Pri ribanju, posebno po gostilnah, ne kleči kar na tleh, ampak razgrni predse debelo veliko cunjjo in ko si poribala, se preobleci. Seveda je treba tudi pomesti tla pred ribanjem. Po ribanju odpri okna, da se posuše tla hitro. Zapiranje oken, ki naj brani muham v sobo, brani v sobo tudi zraku in solncu. Muham podkadi z lovrom in bučnim perjem, nastavi jim nalepljen papir na oknu, polovile se bodo pri letanju. Papir, ki je poln muh, sežgi in nastavi drugega. Letos bo treba seči povsodi po nalepljenem papirju, ki je najbolj varno sredstvo za uničenje muh, treba ga je nastaviti v bližini jestvin, oken in vrat. Pohišstvo, ki se ne more ribati in umivati s krpom, briši s cunjjo, na katero si konila petroleja, ali še bolje, terpentina.

Lep za muhe pripravi domača hčerka lahko doma; otroke navajaj, da bodo lepili papir in odstranjali z muham nalepljeni; to delajo otroci povsod radi. V položenem loncu, ki stoji v gorki vodi, raztopi četrt kilograma lima in primešaj mu počasi 40 gramov solitarjeve kisline. Ta lep ostane dolgo moker. Ali pa raztopi smrekove smole in ji primešaj solitarjeve kisline. — Zdaj se bo oglasila marsikatera gospodinja in bo rekla: Gospoda naj riblje in snaži, mi imamo drugega dela, posebno letos. Gotovo, draga gospodinja, posebno letos! Ali misli si, kaj ti pomaga vse tvoje delo, če se razpase po muhah bolezen med tvojo družino. Snaga je potrebna kakor jed, da ne sme biti pri kmetih vse kakor iz škatljice, to je prazna beseda. Kako pa, če pride iz kmečke hiše gospodsko napravljeno dekle in se sveti in šumi vse na nji, če pa stopiš v hišo, se ne sveti v hiši ne okno, ne miza, šumi pa roj muh? Bele klopi, bela tla, svetla okna dišijo dekle bolj kakor mestna obleka in umetno počesani lasje. Časa ni? Za vse potrebno mora biti čas. Na Slovaškem poribljajo dekleta vsako soboto vse, kar je lesenega po hiši, v nedeljo je vse mično čisto, tako priprosto in tako lepo, posebno, kjer se vidi še belo narodno obleko. Slovenki je v obče snaga prirojena, zato je še bolj čudno, če vidimo slovensko hišo zanemarjeno. Pridem v hribe, v imenitno hišo. Tla so bila uprav črna. Vprašam, če imajo navado barvati tla. Užaljena gospodinja mi odvrne, da pri njih ni navada ribati tla. Pred vaškim shodom izdrgnejo klopi in mize z žaganjem in pometejo tla z žaganjem. Zdaj pa pomislite, koliko blata se je nabralo v teku let, da so počneja od umazanije in koliko bolh in muh se zaredi po pometanju z žaganjem. Tako črna tla so bila v vsaki hiši tiste vasi. In skozi vas je tekla bistra hribovska voda, imeli so jo celo napeljavno v hiši. Ribanje ni navada! Vpeljite navado, saj se vpelje toliko nepotrebne, zakaj se ne bi začelo povsod s potrebnim? Morajo biti gostilniška tla po kmetih taka, da niso za pogledat, opljuvana in blatna? Ja, ko pride vsake vrste

ljudi, pa kdo bo ribal in jim branil pljuvati po zidu in po tleh? Ravno zato ker pride vsake vrste ljudi, je treba poribati večkrat tla. Gostom pa ni ravno potreba, da pljujejo na desno in levo, nič manj možati ne bodo, če bodo pljuvali v pljuvalnik. Seveda morajo nastopati žene doma zoper pljuvanje in dokazati možem, da je snaga lepa reč, ali poprej morajo žene same poznati in ljubiti to reč in ne smejo staviti jestvin na umazana tla in ne puščati, da opravljajo otroci različne potrebe v bližini loncev in jestvin. Mačka in pes naj ne vohata in ližeta okrog ognjišč in po mizah in shrambah, ko sta prej obvohalo kako mrhovino in nesnago. Pa nazaj k pljunkom. Pljunki so pravo ognjišče bolezenskih kali. Vanje se vseda rada muha in prenese tako bolezen. Boj napram muham je tudi boj napram pljunkom. Naj bi ne bili naši možje kakor hrvaški kmet, ki je zašel v Zagrebu v lepo kavarno in je začel brizgati svoje sline okrog mize. Natakar mu je prinesel pljuvalnik. Kmet je pljuval skrbno preko lepe sklode. Natakar je prestavil pljuvalnik, da je bil kmetu bolj na roke; kmet je zaklel jezno, da bo pljunil ravno v tisto torilo, če mu ga ne odmakne!

Stenice preženeš. Naberl majnikovih hroščev, nalij nanje navadnega špirta in postavi za štirinajst dni na sonce. S tem špiritom namaži vsak kot, kjer se drže stenice, poginila bo tudi zalega. — Skuhaj redkega lima in namaži z njim zgibe in špranje v lesu. To zamori steničin zarod. Tudi na obojih po zidu (Tapeten) se ne zaredede stenice, če jih prevlečeš od zadaj z limom. — Zapri in potrosi posteljo in vse kote z materno dušico.

Miši in podgane beže, če namažeš kar je lesenega v kleti s smolo, terpentinom ali lizolom. Smrdi jim pelin, baldrijan. Solnčničino seme jim je strup. — V mišje luknje nasuj saj ali smole in zadelaj s cementom ali z gipsom. Ako namešaš malo boraksa in gipsa med moko in nastaviš, bodo poginile podgane in miši.

Ščurki beže, če namažeš stene njih bivališča s fosforjevim mazilom in poliješ njihove luknje z vročo galunovo raztopino. Boraks in gips jih umorita.

Molji se ne bodo bližali omari, če deniš vanjo v terpentini namočeno krpo.

Pogrešajo se sledeči vojaki:

Pogrešajo se sledeči vojaki:

Anton Kolenc, pešpolk št. 17. 5. komp., vojna pošta št. 32. Pojasnilo: Matija Kolenc, Vrh pri št. Rupertu, Dolensko.

Janez Košir iz Žej pri Naklem. Služil je pri 17. pešpolku, 5. komp. Pojasnilo: Frančiška Košir, posestnica v Žejah št. 2, pošta Podbrezje, Gorenjsko.

Ignac Rode, pešec pri 7. lovskem bataljonu, 2. marškomp. Pojasnilo: Fr. Rode, Kranj št. 71.

Vprašanja in odgovori.

D. T. K. F. Vprašamo Vas, kako in kdo bi pa skrbel za Vajina otroka,

ako bi ne bilo vojske, ker bi moral oče itak v vojake. Mi razumemo, da je Vaše stanje zelo težavno, ampak Vaš sklep, o katerem nam pišete, ni plemenit in ne kaže prav nič materinske ljubezni. Svetujemo Vam, da se obrnete na glavarstvo in pojasnite zadevo. Dokazati morate tudi, da je oče res skrbel ves čas za otroka.

F. M. G. Morate k naknadnemu prebiranju.

I. B. Ukovec. Razmere so pač take, da je tudi z dopusti težava. Obrnite se še enkrat na Vašo vojaško oblast.

M. O. L. Sestri po bratu ne gre pokojnina.

Pomolog. Poklicani bodete, pričakujete pozivnice!

Sepahar. Spadajo tudi med črnovojne in bodo poklicani.

F. M. Bloke. Ne bo nič pomagala prošnja. —

Tedenska pratika.

21. majnika.

1. **Sv. Feliks iz Kantalicje** je kot menih kapucinskega reda pobiral v mestu Rimu miloščino in vselej rekel: Deo gratias! (Bogu hvala!), zato so ga tudi sploh imenovali »Deo-gratias«. Umrl i. 1587.

2. **Sv. Valens, muč.**

Solnce v. 4. u. 17 m., z. 7. u. 37 m.

Luna v. 10. u. 29 m., z. 0. u. 36 m.

22. majnika.

2. **Sv. Julija** (njeno lat. ime pomeni: belolaska, svetlolaska), devica in mučenica, je bila iz meščanske rodbine v afriškem mestu Kartagini. Ko so l. 439. surovi Vandali (kralj Genzerih) dobili mesta, je bila Julija prodana v sužnost v Sirijo veletržcu Evzebiju. Ta bogataš je samo zavoljo kratkočasje in zabave potoval po raznih letoviščih in toplicah. zraven ga je spremljalo vselej nebroj služabnikov, tudi Julija, in nekoč na takem potovanju v mestu Kapo Korzo na otoku Korziki so Julijo spoznali kot kristijano. Pogansko ljudstvo jo je brez gospodarjevega vedeza pri neki paganski svečanosti križalo.

3. **Sv. Janez Vladimir,** dalmatinski kralj, mučenec.

4. **Sv. Emilij** (lat. ime, pomeni: ljub, ljubezniv).

Solnce v. 4. u. 16 m., z. 7. u. 38 m.

Luna v. 11. u. 43 m., z. 4. u. 55 m.

Binkošna nedelja.

Grški se imenuje današnji dan »Pentekostes«, t. j. petdeseti dan, in iz tega izvira slučajno tudi slovenski izraz. Ta praznik so že Judje v St. Zakonu slovesno praznovali v zahvalo za pričetke. Ob tem dnevu je prišel obljubljeni sv. Duh nad apostole v podobi ognjenih jezikov, kakor nam o tem poroča »Dejanje apostolov« v drugem poglavju.

23. majnika.

1. **Sv. Deziderij, škof.**

2. **Blženi Andrej Bobola** se je rodil leta 1592. na Poljskem v sandomirskem ozemlju; plemenit tako po rodu kakor po svojih lastnostih je stopil v jezuitovski samostan v Vilni. Najraje je zbiral mladino v Marijina društva. Do vseh je bil skrajno uljuden, le proti sebi strog. Pri nekem misljonu so ga vjeli shizmatični ruski kozaki in ga toli trpinčili, da je vsled muk umrl l. 1657. Papež Pij IX. ga je prištel k blaženim.

Solnce v. 4. u. 15 m., z. 7. u. 39 m.

Luna v. 12. u. 59 m., z. 1. u. 13 m.

24. majnika.

1. **Sv. Donacijan in Rogacijan,** Ob času krvoločnega cesarja Maksimijana je živel v gališkem (francoskem) mestu Nantu mladenič

Donacijan, ki je tudi svojega rodnega brata Rogacijana pridobil za sv. vero, dočim se je takrat še šopirila povsod paganska nevera. Kmalu sta oba tudi svoje življenje žrtvovala za sv. vero l. 287.

2. Sv. Vnicencij Ferinski.

3. Sv. Avguštin Kanteburski, apostol angleške dežele, je bil l. 596 poslan iz Rima s 40 benediktinskimi menihi, da izpreobrne Anglosase. Najpoprej je pridobil kralja Etelberta in njegovo milosrčno ženo Berto.

4. Sv. Ivana Kuza, vdova po uradniku kralja Heroda, kakor čitamo v 8. poglavju evangelija sv. Marka, je bila ena izmed tistih, bogaboječih žen, ki so sledile za Kristusom.

5. Sv. Afra.

Solnce v. 4. u. 14 m., z. 7. u. 40 m.

Luna v. 2. u. 16 m., z. 1. u. 29 m.

25. majnika.

1. Gregorij VII., papež. Njegovo redovno ime v benediktinskem samostanu Kluni je bilo Hildebrand. Gregorij VII. se prišteva k najbolj važnim in močnim papežem, utrdil v cerkvi disciplino, zatiral razvade zlasti simonijo, celibat je postavil na trd temelj, vzlic temu pa je imel veliko sovražnikov in je umrl, bežajoč iz Rima pred sovražnikom. Njegove zadnje besede so bile: »Krivico sem sovražil, in ljubil pravico, zato umiram v pregnantv«. Umrl l. 1085.

2. Urban I., papež, muč. Umrl l. 230.

3. Sv. Zenobij.

Solnce v. 4. u. 13 m., z. 7. u. 41 m.

Luna v. 3. u. 38 m., z. 1. u. 46 m.

26. majnika.

1. Sv. Filip Nerij, spozn., je bil rojen v Florenciji leta 1515. Ustanovil kongregacijo Oratorijancev za pospeševanje cerkvenega petja in godbe, njegovi menihi skrbje tudi za natančno izpolnjevanje cerkvenih obredov. Sv. Filip je bil sploh imenovan »apostol XVI. veka« in se je odlikoval posebno s tem, da je bil vedno vesele volje, kakor more biti le čista, pedoločna duša. Umrl leta 1595.

2. Sv. Elevation.

3. Sv. Zaharija, škof v Vijeni.

4. Sv. Kvačrat.

Solnce v. 4. u. 12 m., — z. 7. u. 42 m.

Luna v. 5. u. 44 m., — z. 2. u. 06 m.

27. majnika.

1. Sv. Janez I., papež, mučenec, umrl leta 526.

2. Sveta Magdalena Paciška, devica, iz odlične rodbine v Florenciji, je bila od mladih nog usmišljena do revežev. Z vneto je poučevala otroke v resnicah svete vere. Vedno je iskreno častila in molila Jezusa, skritega v sv. Rešnjem Telesu. Pozneje je stopila v nunski samostan karmeliški, kjer je živela v skrajnem zatajevanju in leta 1607. sveto umrla.

3. Sveta Reštituta.

Solnce v. 4. u. 11 m., — z. 7. u. 43 m.

Luna v. 6. u. 54 m., — z. 2. u. 30 m.

Najnovejše vesti.

Boji za Przemysl.

Naše prodiranje med Pilico in gorno Vislo kakor tudi na fronti Sambor-Stryj-Stanislaw se nadaljuje. Pri Jaroslavu in severno se nam je na več točkah posrečilo prekoračiti San.

Za Przemysl se vrše boji.

STRELSKI JARKI OKOLI PRZEMYSLA.

Dunaj, 18. maja. Ker Rusi niso mogli popraviti razstreljenih utrd v Przemyslu, so napravili okoli trdnjave cementirane strelske jarko, katere zdaj obstreljujejo naše baterije. Dne 5. maja so pričeli Rusi voziti iz Przemysla municijo, ranjence in civilno prebivalstvo. Beg Rusov čez San je združen z največjimi izgubami.

Kupite ali naročite takoj srečke „Slovenske Straže“!

IGRALNI NAČRT

druge efektne loterije „Slov. Straže“

v podporo revnim otrokom ter vdovam in sirotam padlih vojakov in invalidom.

Žrebanje se vrši javno 31. maja 1915 ob 6. uri zvečer v „Ljudskem domu“ v Ljubljani, Streliška ulica št. 12.

Loterija obsega 1715 dobitkov, in sicer 65 večjih in 1650 prostorskih dobitkov.

Dobitki so sledeči:

1 glavni dobitek v vrednosti 5000 K:

kompletna fina oprava za tri sobe in kuhinjo, obstoječa iz spalne oprave, jedilnice, salonske garniture, glasovirja in kuhinjske oprave

ali

4—6½ HP. bencin-motor, mlatilnica z dvakratnim čiščenjem, slamoreznica

ali

biseri kinč, obsegajoč: 1 prstan z biserom, 1 par uhanov z biseri, 1 zapetnica z biseri, 1 zlata ura z biseri, 1 lorgnon zlata verižica z biseri, 1 zlat collier z biseri.

1 glavni dobitek v vrednosti 1000 K:

1 glasovir ali 1 vagon sortiranih umetnih gnojil ali 1 garnitura za košnjo (stroj za košnjo, stroj za obračanje, brana).

1 glavni dobitek v vrednosti 500 K:

oprava za sparno sobo za dve osebi ali 1 gepelj z mlatilnico ali 1 stroj za košnjo ali najfinejša zlata ura z dvojnimi okrovom ter zlato verižico.

1 glavni dobitek v vrednosti 300 K:

1 zlata ura z dvojnimi okrovom ter zlato verižico ali 1 originalna slika z okvirom ali mali kosilni stroj.

1 glavni dobitek v vrednosti 200 K:

1 šivalni stroj ali 1 kolo s prostim tekom ali 1 originalna slika z okvirom ali domači kinematograf ali gramofon ali brzoparilnik s stiskačem.

10 dobitkov v vrednosti po 100 K:

2 fini stenski uri, 1 ženska zlata ura z verižico, 3 zlate ure, 1 jeklen plug, 1 slamoreznica, 1 šivalni stroj, 1 preša za sadje in grozdje ali slike v enaki vrednosti, stroj za robkanje, ospalnik, kultivator.

50 dobitkov v vrednosti po 50 K:

5 zlatih verižic, 5 zlatih ženskih ur, 5 salonskih stenskih ur, 5 Omega srebrnih ur z verižico, 2 decimalni tehtnici, 1 stroj za rezanje repe, 1 slamoreznica, 2 fini nastropni svetilki, 2 fini umivalni opravi, 2 čistilnici, 3 garniture srebrnih žlic, vilic in nožev, 10 slik z okvirom, 3 kukala, 2 garnituri za čaj, 2 kavni garnituri.

50 dobitkov v vrednosti po 20 K:

posode za čaj, kavo in mleko, srebrne verižice in ure, garnitura srebrnih žlic za kavo, srebrne doze za cigarete, nastavki za pecivo, stroji za rezanje mesa, košare za kruh, aparati za brijenje, stroji za rezance, balanc-tehtnice za 5 kg, namizni nastavki, stenske ure z nihalom, pralne garniture, pisalne priprave, toaletna ogledala, garniture za kadilce, likalniki, slike, okraski, parilniki.

100 dobitkov v vrednosti po 10 K:

budilke, nikeljnaste ure z verižico, karafine, nastavki za jajca, svečniki, posode za dišave, ptičje kletke, mizarska orodja, likalniki, pisalne priprave, stroji za rezanje mesa, ribežnji za zelje, garniture nožev, vilic in žlic, doze za surovo maslo, košarice za kruh, košarice za sadje, garniture za čaj, kavo in mleko, posode za premog, stenske ure, zlati prstani, kadilne mizice, dežniki, palice s srebrnimi ročaji, gnojnični razpršilniki.

1500 dobitkov v vrednosti po 5 K:

budilke, srebrne verižice, nikeljnaste ure, srebrne zapestnice, košarice za kruh, karafine, ročne svetilke, samovari, škafi, omarice za pisma, posode za kruh, posode za sol, ptičje kletke, laserezni stroji, konjske škarje, stroji za rezanje mesa, mlinčki za kavo, kuhinjske tehtnice, razna vrtna orodja, travniška orodja, mizarska orodja za domačo rabo, likalniki, svetilke, pisalne priprave, okviri za fotografije, pisemski papir, kancelijski papir (po 500 pol), srebrni svinčniki, srebrne oksidirane cevke za smodke, garnitura kavnih žličk (china), doze za sladkor, britve, denarnice, žepni noži, kadilne garniture, dežniki, palice, vrči za vino, vrči za kavo in čaj, double zavratne verižice.

Mraz in toča

se naredita tekom leta po poljih toliko škode, kakor revmatizem, protin, trganja in bodenje med ljudmi. — Kogar te bolečine mučijo, ne more delati, nima nobenega veselja do življenja in je svoji rodbini, ki ga mora stroči, v nadlego. Zato je treba revmatično in enake bolečine takoj odstraniti s Fellerjevim bol lajšajočim fluidom iz rastlinskih esence z zn. „Elsa-fluid“. Pri bolečinah v križu, trganju, utrujenosti, pronapetju itd. zelo dobro služi in se jih je že mnogo prepričalo o njegovih odličnih učinkih. — Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Kiztrg št. 16 (Hrvatska) pošlje 12 steklenic za samo 6 kron poštne prosto. Istotam se naročajo tudi Fellerjeve odvajajoče rabarbara-kroglice z zn. „Elsa-kroglice“, 6 škatljic za samo 4 krone 40 vin. nops —

Dobre knjige.

Zgledi bogoljubnih otrok istega pisatelja, obsegajo tri zvezke, kateri je vsak zase celota in imajo silno nizko ceno 60 vin. za broširan, oziroma 1 K za vezan zvezek. Zgledi nudijo najlepše berilo za otroke in uspešno pomoč vzgojiteljem. Škoda le, da so premalo znani. Dobe se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Slovenski zemljevid Evrope. Merilo 1 : 4.000.000. Cena 2 K 40 vin. Ta zemljevid v slovenskem jeziku presega po svoji veliki natančnosti, razvrstitvi in preglednosti vse druge zemljevide. Velikost znaša 1 m 15 cm X 86 cm. Ob robu nudi ta zemljevid tudi pregled svetovnega ozemlja in specialne zemljevide raznih izvenevropskih ozemelj, ki igrajo kako vlogo v današnji vojski. Kdor se naroči na delo »Svetovna vojska«, plača za zemljevid samo znižano ceno 1 K.

Krmil splošno primanjkuje. Otrobi imajo vsled velike izrabe moke zelo malo redilnih snovi. Vsakemu živinorejcu nujno priporočamo, da poklada živini oljnate tropine, zlasti orehove, ki imajo 57 odstotkov redilnih snovi. Gospodarska zveza ima tropine v zalogi in jih oddaja po 50 K za 100 kg. Olnate tropine priporočamo zlasti za krave-mlekarice in za mlade prašičke.

Izurjenega čevljarškega pomočnika

sprejemem v trajno delo. Alojzij Fabjan, čevljarški mojster v Črnomlju. 1036

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 12. maja: 57. 81. 83. 38. 14.
Linc, 16. maja: 43. 25. 61. 67. 59.

SKRIVALNICA.

Kje je oče?

Olje za stroje
Olje za cilindre
Zgoščena mast
Maža za vozove
Karbolinej
M. Elfer

Dunaj, I.,
Krugstr. 3/n.

Kuverte s firmo,
- - pisma, - -
- račune itd -
izvršuje natančno po
: naročilu :
: Katoliška :
: tiskarna :
v Ljubljani.

**Kupujte v Katoliški
Bukvarni!**

Učenec

12 do 14 let star, poštenih staršev se sprejme v trgovino z mešanim blagom **I. KRANJEC, BOROVNICA.**

Semensko repo in korenje

kakor tudi fižol, suhe gobe in predivo kupuje vedno po najvišjih cenah **Franc Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta 36,** nasproti mitnice. 1031

Na prodaj je srednje veliko posestvo

na katerem so že vsa pomladanska dela izvršena. Kdor želi kupiti, naj si isto ogleda. **Franc Fajfar, Vrba št. 15, pošta Zirovnica, Gorenjsko.** 1037

Posrebno letos je veliko ležerje na dobrem poljskem orodju, da se delo z lahkoto in hitro opravi, vsled tega naj vsak kose naroči še pri gospodu 702 12

F. S. Škrabar v Višnjigori,
kateri že več let razpošilja priznano najboljšje, garantirano dobre

TURŠKE KOSE

v dolgoti 56 61 67 cm 78 78 in 84 cm
po K 1 90 K 2 90

Pri naročilu na 10 komadov skupaj poštnine prosto na vsako postajo. Prepročalci dobe primeren popust.

Kupi se

kislo zelje in repa

Ponudbe na upravništvo „Domoljuba“ pod »Zelje 1066«. 1066

Toplo priporočamo vsem rodbinam

krasne ostanke blaga

za obleke, suknje, bluze, srajce itd.

Novih lepih vzorcev

5 kg zavoj K 15.—, lepša vrsta zavoj

K 20.—, najlepša vrsta zavoj K 25.—

franko po povzetju pošilja:

A. Jelinek, I. češka tkalnica v Jimramově (Morava).

Zelo toplo priporočeno. Kdor poskusi, kupi vsovic.

Obleče se lahko cela rodbina!

Jšče se 14 do 16 letna deklica

dobra računarica, iz poštene in krščanske hiše, najraje z dežele, v trgovino s špencerijskim blagom in s tobako zalogo. Obrniti se je glede sporazuma na g. Alojzijo Strel, trgovko v Mokronogu na Dolenjskem. 1076

VOJAKI

ki prihajajo iz bojišča so podvrženi raznim trebušnim boleznim. Izvrsten p. pomoček proti temu je 1048

KONJAK

(pristno vinsko žganje)

ki se dobiva na drobno in debelo pri »Gospodarskem društvu v Baderni, Istra.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,

n. a. dež. živl. in rentn. nezg. in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživeje in smrt, otroških dot, rentna in ljudska, neogodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj konec 1913 K 170.217.149-00

Stanje gar. fondov konec 1913 K 43.424.406-17

V letu 1913 se je izplačalo za varovanecem na dividendah

čistega dobička K 432.232-66

Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice.

Prospekti zas onj in poštnine prosto.

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Edino dober šivalni stroj je samo „Gritzner“ za obrt in rodbino. 10 letna garancija!
Josip Petelinc
 Ljubljana
 za vodo, levo, blizu frančiškanskega mostu. 3465

Kdor ima na prodaj
 kakršnekoli

poljske pridelke, živila

ter drugo blago domačega izdelka, dobi dobrega kupca, če piše na

„Prvo ljubljansko delavsko konzumno društvo v Ljubljani“

posebno se iščejo vsakovrstna žita, ajda, krompir drva itd.

Cene po dogovoru. Plačilo takoj!

Društvo ima svoje prodajalne na Kongresnem trgu št. 2 in Zaloški cesti št. 15 ter na Glincah št. 214. 935

GORČEVA

ROLESKA PRIZNANO NAJ BOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TERE
 ZIJE CESTA 57. 14 NOVI SVET
 NASPROTI KOLIZEJA ZAHTEVAJTE PRVI SLOV. CENIK
 BREZPLAČNO

Senzacijska novost!

Vojno kukalo „Ideal“

z najfinejšimi, optično brušenimi, prvovrstnimi lečami.

16 optičnih predmetov ki so val spojeni v enega se skupaj zbirajo tega zelo pripravni za nositi v žepu. Vojno kukalo „Ideal“ je uporabljen za: operno kukalo, vojno kukalo, kukalo za tariste, za vsako oko, preiskavanje oči, vratu, nosu, mikroskop z objektivnim nosilcem za najmanjša živa bitja itd., kompas ki dobro kaže, čitanje, povečevalno steklo, dvojno lupo za preiskovanje, daljnogledni pripraven za vsako oko, stereoskop, panoramo razglednice, fotografij itd., zrcalo ki je vedno pri roki. Dostopni bil še nobeden aparat tako mnogostransko uporaben. Cena kosu s popisom 3 K, 3 kosi 8 K. Prodaja po povzetju izvoz novosti

M. Swoboda, Dunaj III/2, Hiessg. 13-404.

Volno

evče, oprano in neoprano kupim vsako množino po najvišji ceni proti takojšnjem plačilu, ter plačam vožnjo sam. Voletrgovina R. Stermecki, Celje štev. 16, Štajersko. 513

5 vinarjev

stane dopisnica, potom katere izvolite zahtevati moj glavni cenik s 4000 slikami, obsegajoč bogato izbero pripravljenih predmetov za vsakdanjo rabo in darila; cenik se pošlje vsakomur zastonj in poštne prosto.

Prva tovarna ur **JAN KONRAD**, o. in vr. dvorni založnik, Brux št. 782 (Češko).

Pristne nikeln. žepne ure po 420 K, 5—K. V srebru 840 K, 950 K. Nikeln. budilka 290 K, ure s kukavico 785 K, ure z nihalom 9—K. Pošilja se po povzetju. - Neugajajoče se zamena ali denar nazaj.

Proti okuženju

se moramo tembolj zavarovati, ker nastopajo zdaj z večjo močjo bolezni, kakor skrlatica, ospice, koze, kolera, tifus. Zato naj se uporablja povsod, kjer so take bolezni, razkuževalno sredstvo, ki mora biti v vsakem gospodinjstvu. Najbolj primerno razkuževalno sredstvo sedanosti je neop. orečno

LYSOFORM

ki se dobi brez duha, nestrupeno in poceni v vsaki lekarni in drožeriji po 90 vin. Učinek Lysoforma je hiter in gotov, radi česar ga priporočajo zdravniki za razkuževanje na bolniški postelji, za izpiranje ran, oteklin, za antiseptične obveze.

Lysoform-milo

je prijetno toaletno milo, ki vsebuje Lysoform in učinkuje antiseptično; lahko se rabi za najobčutnejšo kožo. Naredi kožo mehko in prožno. Znanprej boste rabili samo to izborno milo, ki je le navidezno drago, a je uporaba prav ekonomična, ker milo dolgo traja. Komad stane K 1-20.

Lysoform s poprovo meto

je močna antiseptična ustna voda, ki slab duh iz ust takoj in gotovo odstrani in zobe beli in ohrani. Lahko se tudi rabi na zdravnikovo odredbo pri katarih v grlu, kašljanju in nahodu za grgranje. Par kapljic zadostuje na eno kupico vode. Originalna steklenica stane 1 K 60 vin. Zanimivo knjigo z naslovom „Zdravje in razkuževanje“ pošlje na željo zastonj in poštne prosto kemik Hubmann, Dunaj XX, Petraschg. 4.

1 steklenica 20 vinarjev.
 Naročila po povzetju.

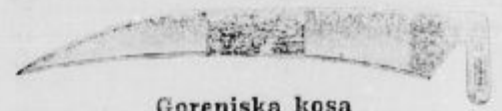
Najboljša kosa

se dobi samo

pri prvi gorenjski razpošiljalnici

Ivan Savnik

Kranj št. 151 (Gorenj.)

Gorenjska kosa

65,	70,	75,	80 cm
6 1/2,	7,	7 1/2,	8 pesti

stane samo kron 2—, 2-20, 2-40, 2-60

za katero se garantira.

Kdor naroči deset kosov skupaj, se mu pošlje poštne prosto!

Zahtevajte krasni, ilustrovani cenik zastonj!

Izdelovanje in naj-
 večja zaloga
kilnih pasov
 (bruč-bandov)
 Tvebušni pas od K 5. 2.
 U do 20; kilni pasovi od
 K 4, 5, 6 in 8; pasovi na
 obe strani podvojene cone,
 pasovi za otroke od K 1-60,
 do 4. — Zaloga blaga je
 primilja za babice in bol-
 nice, gumijevе nogavice
 in blazine. Umotno nego,
 roke itd. Za gosp. zdrav-
 niki založna vsakovrstnih
 instrumentov.
 Za obilna naročila se
 priporoča

K. PIOTROWSKI, Ljubljana
 33 Sv. Petra cesta (Levčeva hiša) št. 33.
 Pe konkurenčnih cenah. Vprašanjem po pošti naj se priloži znanst.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
 Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljske orožje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti neugodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico
Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912 K 673.250-17, so poskočile koncem l. 1913 na K 735.147-17.
 Tedaj, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rasel zaklad.
Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjenišтво v Celju in na Froseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.
 Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Adolf Hauptmann-a nasled.
A. ZANKL SINOVI
 tvornica barv, lakov in firnežev
 priporoča
 oljnate, suhe, emajline in fasadne barve,
 firnež kranjski, laki, mavec (Gyps), olje
 za peče in stroje, karbolinej, čopiči itd.
 Naslov zadostuje: A. Zankl sinovi, Ljubljana.
 152 Cenik zastoj.

Vsak lišaj

tudi zastareli lišaji na glavi in bradi, srledica, prhljaji, se odstranijo s kosmet. univ. s naravnim sredstvom proti lišajem v najkrajšem času. — Mnogo zahvalnic. Cena K 3.—, 325

Kolina zaloga:
M. VETTER, Dunaj III,
 Kúbeckgasse 15.

OSTANKI novega blaga za obleke, izgotovljeno perilo in najnovejše svilnate rute so došli na zalogo. Ostanke prodajajo se vsako sredo in soboto za skoro polovične cene na zalogi pri podjetju „HERMES“ bratov Vokač, v Ljubljani v Šelenburgovi ulici št. 5, v prvem nadstropju, nasproti pošte. — Ostanke pošiljamo s pošto vsak dan, takoj ko dobimo naročilo. — Zahtevajte cenik od ostankov, perila in rut. Naslov za pisma zadostuje:

Podjetje „HERMES“ Ljubljana
 Šelenburgova ulica št. 5/D.

820

Oučjo volno

vsake vrste, oprano in neoprano
 kupim po najvišji ceni!

Prevzamem vsako množino proti gotovini. Vožnino po železnici ali pošti plačam sam.

I. Grobelnik

Ljubljana - - Mestni trg št. 22.

Vse blago se po starih, znižanih cenah prodaja Lepa birmanska darila

Največja in najbogatejša zaloga ur, verižic, uhanov, zapestnic, prstanov in briljantov.

Ure za na roko z usnjatim jermenčkom, se tudi ponočl vidi nanjo, K 7.—. Navadne nikelj, ure boljše vrste K 5.—.

Vijudno vabim na obilni obisk

F. ČUDEN, Ljubljana

nasproti Frančiškanske cerkve

delničar tovarn za Union-ure.

Naročite novi vojni spominski cenik s koledarjem, tudi po pošti zastoj.

Pri naročilih od 20 kron dobi vsak lep vojni spomin za dar.

Stanje vlog čez 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

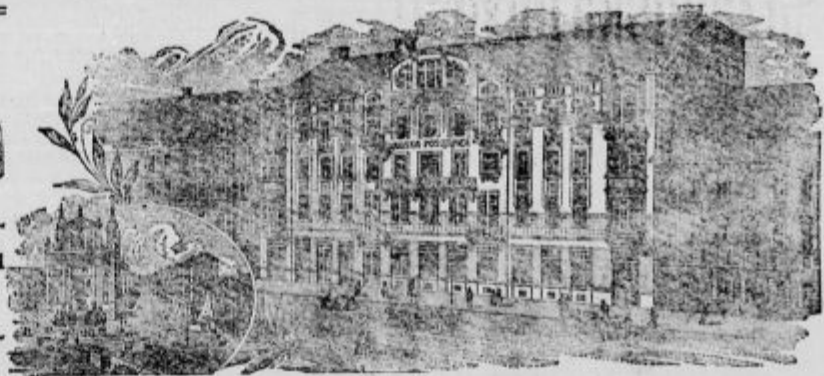
Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 6, prilifče, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadržniki, temveč

tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4 3/4 %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, tržavni in deželni poslanec, predsednik. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsednik. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. Dr. Josip Dermastia, Anton Kobl, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, hišni posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in ravnatelj »Ljudske posojilnice«. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Šilbar, župnik na Rudniku.

Kava

50% ceneje!

Ameriška štedilna kava, lepo dišeča, izdatna in štedilna 5 hr vreča za pokušajo K 11 - post, prosto po povzetju. Pol kilograma izvoznega črnega čaja za K 2-20 pošlje A. Schapira 473, izvoz kave in čaja, Galanta.

OROŽJE in KOLESA
na obroke. Posluzujemo vam pri naročilih in cenikih zastonj.

F. Dušek, tovarnar profila, koles, šivalnih strojev, Opečno ob drži. Tel. 2125, Češko. 3337

Naročajte „Slovenca“

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Velika svota denarja
se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pojasnila pošiljate Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim vlagateljem so za pošiljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

5%

lanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Načelnstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, o. kr. profesor v p. v Ljubljani; Dr. Ferdo Cekal, stolni kanonik v Ljubljani; Ivan Dolenc, o. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, delavnik v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, o. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, prof. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, o. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, o. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Cadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, o. kr. št. rač. učitelj v Ljubljani; Avguštin Zajc, o. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

SUKNO PERILO OBLEKE ČEVLJE OSTANKE

In razne blago pošilja po najnižjih cenah Jugoslovanska razpošiljalna R. STERMECKI v Celju štev. 305, Štajersko.

Zahtevajte zastonj cenik s slikami čas ti-soče stvari. Tri naročila iz Amerike, Nemčije in Balkana treba denar naprej poslati.

Vsak petek, vsako nedeljo

se ustavi, ta ničvredna „Bazar“-ura, katero sem kupil šele pred nekaj tedni. Ni čuda! Pokrov se zapira slabo, tako, da uhaja vedno prah v notranjost. Kolesje teče na medenih ploščah, mesto na rubinih; pri navijanju mi je pero že dvakrat počilo, ker nobene opore nima. Spirala izkoči pri vsakem potresljanju, ako je toplo, gre ura prehitro, ako je pa mrzlo, zaostaja, tako, da nikoli ne pridem ob pravem času, kratko, to je grozno. V tem oziru res zavidam svojega brata za njegovo fino uro; ista se dobro zapira, teče na rubinih, ne da se previti, gre natančno pri sekundi, da ima res pravo veselje z njo. Zadosti sem se že jeziti! Še danes si naročim dobro uro pri svetovni tvrdki H. Suttner, Ljubljana št. 1.

	Krone		Krone
Št. 410. Nikelnasta ura Boskopf, 35 ur idoča	4 10	Št. 791. Srebrnata tala Boskopf-ura, dvojnipo-	16 50
Št. 719. Srebrna remontoir-ura	7 80	Št. 38. Amerikanska double zlata verižica,	5 90
Št. 721. Srebrna remontoir-ura, 6 kamnov	11 50	moderna fazona	1 --
Št. 723. Srebrna cilindar-remontoir-ura, s 6	11 70	Št. 365. Nikelnasta verižica	1 90
Št. 727. Srebrna remontoir-ura, 6 kamnov,	12 --	Št. 125. Amerikanska double zlata zavratna	4 80
Št. 748. Srebrna remontoir-ura, dvojni po-	13 50	Št. 1023. Srebrni ročnivenec, zelo lepo iz-	7 80
Št. 323. Srebrna „IKO“-ura, 12 kamnov, zelo	19 --	Št. 189. 14karatni zlat prstan s kamnom	3 90
Št. 325. Srebrna Boskopf-ura, dvojni pokrov	12 80	Št. 1889. 14karatni zlati uhani s lepimi	5 --
Št. 326. Srebrna Kavalir-ura, dvojni pokrov,	19 50	kamni	

Razpošilja se po povzetju ali pa se denar v naprej pošlje. — Za neugajajoče stvari se denar nazaj pošlje.

Bogato ilustrovani cenik s tisoč podobami zahtevajte zastonj in poštne prosto.

Svetovna razpošiljalnica **H. Suttner** samo v Ljubljani št. 1 nima nobene podružnice.

Največja špecialna trgovina za boljše ure.

